

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1930/1931 till lots- och fyrinrättningen; given Stockholms slott den 14 mars 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Vilhelm Lundvik.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDEVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anför departementschefen, statsrådet Lundvik:

Vid tiden för avlåtandet av 1930 års statsverksproposition var dåvarande generaltulldirektören A. E. M. Ericsson i sin egenskap av ekonomisakkunnig sysselsatt med att granska personal- och övriga förhållanden vid lotsstyrelsen. Den sakkunniges betänkande förväntades komma att föreligga i sådan tid, att ärendet kunde föreläggas innevarande års riksdag.

Vid anmälan den 3 januari 1930 inför Kungl. Maj:t av de frågor, som tillhörde regleringen för budgetåret 1930/1931 av utgifterna under rikstatsens tionde huvudtitel, anförde jag, på sätt det vid ovannämnda statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handels-

ärenden för sagda dag utvisar, beträffande den i det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen ingående anslagsposten till lotsstyrelsen följande.

Först när den sakkunniges i utsikt ställda betänkande till Kungl. Maj:t inkommit och i detsamma berörda spörsmål upptagits till närmare övervägande, syntes det vara möjligt att bedöma, med vilket belopp anslaget till lotsstyrelsen borde upptagas för budgetåret 1930/1931. Särskild proposition i ämnet borde sålunda framdeles få till riksdagen avlåtas. Då i sakens dåvarande läge alltså fasta hållpunkter för anslagsberäkningen saknades, tillstyrkte jag, att anslagsposten upptoges med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 186,400 kronor.

I enlighet med den av mig i ämnet gjorda hemställan har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen, under punkt 14 av tionde huvudtiteln, föreslagit riksdagen, bland annat, att dels, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1930/1931 beräkna anslaget till lotsstyrelsen till 186,400 kronor, dels godkänna av mig förordade förslag till övriga i anslaget till lots- och fyrinrättningen ingående stater, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, dels ock, i avbidan på berörda proposition angående anslag till lotsstyrelsen, för budgetåret 1930/1931 beräkna det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen till 6,310,360 kronor.

I ett den 27 januari 1930 dagtecknat betänkande har förenämnda ekonomisakkunnige nu framlagt resultatet av den utav honom beträffande lotsstyrelsen verkställda utredningen. Sedan lotsstyrelsen den 7 och allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 25 februari 1930 avgivit infordrade utlåtanden över berörda betänkande, får jag nu för Kungl. Maj:t anmäla detta ärende och därmed sammanhängande anslagsfråga.

Innan jag ingår på en redogörelse för den sakkunniges förslag och de däröver avgivna utlåtandena, skall jag tillåta mig att, med utgångspunkt från den sakkunniges betänkande, lämna en översikt över lotsstyrelsens ämbetsbefattning och nuvarande organisation ävensom efter tillkomsten av samma organisation framlagda förslag till ändringar i densamma.

Lotsstyrelsen är centralmyndighet för lotsverket.

Lotsstyrel-
sens ämbets-
befattning.

Enligt gällande instruktion för lotsverket, utfärdad den 24 november 1923 (nr 404), åligger det lotsstyrelsen vid utövningen av dess ämbetsbefattning huvudsakligen

att vaka däröver, att lotsverket tillhörande inrättningar och anstalter av alla slag behörigen vidmakthållas samt att de säkerhetsanstalter för sjöfarten, som av kommuner, korporationer eller enskilda blivit med vederbörligt tillstånd inrättade eller övertagna, varda ordentligen underhållna och betjänade;

att med uppmärksamhet följa de förhållanden, som betinga utvidgning eller förändring av ifrågavarande inrättningar och anstalter, samt efter omständigheterna omedelbarligen vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som härav kunna föränledas, med iakttagande därvid, att till Kungl. Maj:ts prövning och avgörande överlämnas frågor dels om inrättande av ny fyr eller väsentlig förändring av redan befintlig fyr, i vartdera fallet såvitt kostnaden därför skall bestridas av lotsverket, dels om anläggning, flyttning eller indragning av lotsplats, fyrplats eller livräddningsstation, dels ock om upptagande eller indragning av lotsled, styrelsen dock obetaget att, därest tillfälliga förhållanden påkalla anordnande för viss tid av ny lotsplats eller lotsled, därom gå i författning ävensom att indraga sådan lotsplats eller lotsled;

att utfärda lotstaxor i överensstämmelse med av Kungl. Maj:t i sådant avseende fastställda beräkningsgrunder, med befogenhet likväl för styrelsen att i fråga om lotsled, som av styrelsen för viss tid anordnats, bestämma lotsavgiften, vilken dock icke får sättas högre än för motsvarande väglängd av närmast belägen, därmed jämförlig och med Kungl. Maj:ts tillstånd upptagen lotsled;

att bestämma angående utprickning och belysning av allmänna farleder och hamnar i riket samt att övervaka, att icke sådana åtgärder vidtagas med avseende på allmänna farleder eller hamnar, att den allmänna sjöfarten därigenom hindras eller försvåras, samt till förekommande härav, så ock för undanröjande av i berörda hänseende uppkomna hinder, hos vederbörande myndigheter göra de framställningar, vartill omständigheterna föränleda, eller eljest vidtaga de åtgärder, som, enligt vad särskilt är stadgat, må på lotsstyrelsen ankomma;

att med de för lotsverket anvisade medel bestrida erforderliga utgifter, redovisa för berörda och övriga till lotsverket ingående medel samt utöva kontroll över användandet av desamma och därvid tillse, att de av Kungl. Maj:t utfärdade stater rätt efterlevas; samt

att i enlighet med de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t äro eller varda meddelade, upprätta planer rörande användning av lotsverkets personal och materiel för militära ändamål.

Då fråga uppstår om utprickning eller belysning av farled, som icke är med sådana anordningar försedd, åligger det lotsstyrelsen att från chefen för marinstaben inhämta yttrande, huruvida i militärt hänseende något finnes att vid den ifrågasatta åtgärden erinra. Avstyrker chefen för marinstaben åtgärden, skall, därest styrelsen finner densamma ändock böra vidtagas, ärendet överlämnas till Kungl. Maj:ts avgörande.

I fråga om lotsstyrelsens förhållande till sjökarteverket föreskrives i nyssnämnda instruktion, att det åligger styrelsen

att, för intagande i veckoskriften »Underrättelser för sjöfarande», till chefen för sjökarteverket insända kungörelser och andra meddelanden om förändringar rörande säkerhetsanstalterna för sjöfarten vid rikets

kuster och å segelbara inlandsfarvatten ävensom andra sadana styrelsen tillhandakomna, för sjöfarten viktiga upplysningar, som skäligen må antagas icke hava kommit sjökarteverket tillhanda, såsom om sjöfartshinder i riket omgivande farvatten och jämväl om förändringar i säkerhetsanstalterna och hinder för sjöfarten vid andra länders kuster;

att, innan förslag till Kungl. Maj:t avgives eller beslut fattas om anordning eller förändring av fyr, som i förening med annan fyr eller ensam skall utvisa en viss bäring eller sektor, ävensom angående andra fasta sjömärken, vilka skola uppföras så, att deras överenslinje utvisar en bestämd bäring, inhämta chefens för sjökarteverket yttrande i ämnet;

att varje år före december månads utgång till chefen för sjökarteverket överlämna uppgift dels å de förändringar beträffande flytande sjömärken och fasta prickar, som äro avsedda att under nästkommande år verkställas före eller i sammanhang med vårutprickningen, dels ock å de övriga förändringar i avseende å säkerhetsanstalterna för sjöfarten, vilka, såvitt känt är vid uppgiftens avlämnande, skola under nästkommande år åvägabringas, därvid särskilt bör angivas, vilka förändringar kunna antagas vara verkställda före den 1 mars;

att vid uppförande eller förändring av fyrbyggnad eller annat fast sjömärke, så fort ske kan, till chefen för sjökarteverket insända skiss av byggnaden eller sjömärket;

att, när ändring i beteckningssättet för olika fyrsken m. m. skall i fyrlistan införas, därom i tid underrätta chefen för sjökarteverket; samt

att, då till styrelsens kännedom kommit, att förut okänt grund upptäckts eller att i avseende å förut känt grund belägenhet, utsträckning eller utprickning någon olikhet mot sjökortet upptäckts, därom skyndsamt till chefen för sjökarteverket lämna underrättelse.

Lotsstyrel-
sens ruva-
rande orga-
nisation.

Byråindel-
ningen.

Lotsstyrelsen utgöres av generallotsdirektören såsom chef för lotsverket samt tre ledamöter, av vilka en är chef för kanslibyrån, en chef för lotsbyrån samt en överfyringenjör och chef för fyringenjörkontoret.

För handläggning och föredragning av ärenden rörande kustsignalväsendet och lotsverkets mobilisering förordnas av Kungl. Maj:t en i marininstaben tjänstgörande officer såsom extra ledamot i lotsstyrelsen.

Då enligt bestämmelse i arbetsordningen eller på grund av särskilt uppdrag annan tjänsteman än byråchef eller överfyringenjör föredrager ärende i styrelsen, ingår han, vad detta ärende beträffar, såsom ledamot av styrelsen.

Fördelningen
av ärendena
mellan de olika
avdelningarna.

Rörande fördelningen av ärendena mellan de olika avdelningarna stadgas i nu gällande arbetsordning för lotsstyrelsen (fastställd av styrelsen den 24 december 1923) följande.

Chefen för *kanslibyrån* handlägger ärenden, som angå:
uppbörd, utbetalning och redovisning av medel för lotsverket;

lotshemman och boningsplatser för lotsar samt tomtplatser i övrigt för lotsverkets behov;

anmärknings-, avskrivnings- och balansmål;

anslagsäskanden eller framställningar i övrigt, som röra chefens för kanslibyrån ämbetsförvaltning och som styrelsen finner böra göras hos riksdagen;

anställande, befordran, förflyttning, semester, tjänstledighet eller avsked för befattningshavare å kanslibyrån samt styrelsens expeditivvakter ävensom ansvar för tjänstefel av nu omförmälda befattningshavare; samt

alla övriga ärenden, vilka icke, enligt vad nedan sägs, tillhöra annan ledamots handläggning.

Chefen för *lotsbyrån* handlägger ärenden angående

fyrskipp, med undantag av fyrbelysning och mistsignalering med vad därtill hör;

andra fartyg samt pråmar och båtar, vari inbegripes varje båt, som är upptagen eller kommer att upptagas såsom inventarielpersedel;

bojar, remmare och prickar med förankringsmateriel;

anläggning, flyttning eller indragning av livräddningsanstalt för skeppsbrutna med undantag av byggnader;

anläggning, flyttning eller indragning av lotsplats samt upptagande eller nedläggande av lotsled;

utprickning;

lotsledsförteckningen;

klassificering av lotsplatser och fyrskipp;

enslighetstillägg och fyrskippstillägg;

farleder och hamnar utom, vad de senare angår, deras konstruktion och byggnadsmateriel;

anslagsäskanden eller framställningar i övrigt, som röra chefens för lotsbyrån ämbetsförvaltning och som styrelsen finner böra göras hos riksdagen;

anställande, befordran, förflyttning, semester, tjänstfrihet, tjänstledighet eller avsked för befattningshavare å lotsbyrån samt vid lots- och fyrstaten;

ansvar för tjänstefel av och belöning åt ifrågavarande befattningshavare;

tjänstedräkt för befattningshavare vid lots- och fyrstaten;

tjänstgöring för befattningshavare vid lots- och fyrstaten med undantag av personalen å fyrskipp, vid fyr- och å gasstation;

lotsverkets undervisningsanstalter, med undantag av ved, lysämnen och inventarielpersedlar för nämnda anstalter;

issignaltjänsten;

radiotelegrafiska navigationsvarningar;

stater å avlöning till befattningshavare vid lots- och fyrstaten;
 stater för såväl fyrskeppens som andra fartygs och båtars reparation och underhåll m. m.;

stater för bojars och prickars anskaffning m. m.; samt
 alla andra ärenden av nautisk beskaffenhet.

Chefen för *fyringenjörkontoret* handlägger ärenden angående fyrar och båkar samt andra fasta sjömärken med undantag för fasta prickar;

klassificering av fyrar;

fyrbelysning och mistsignalering å fyrskepp;

mistsignalering i övrigt;

hamnar i fråga om konstruktion och byggnadsmateriel;

inventariepersedlar och konsumtionsartiklar utom för styrelsens eget behov;

lotsverkets förråd;

lotsverkets byggnadsarbeten utom beträffande fyrskepp, andra fartyg samt pråmar och båtar;

stater för reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer;

ved- och lysämnen samt bostad åt befattningshavare vid lots- och fyrstaten;

personalens å fyrskepp, vid fyr och å gasstation tjänstgöring;

anslagsäskanden eller framställningar i övrigt, som röra överfyringenjörens ämbetsförvaltning och som styrelsen finner böra göras hos riksdagen; samt

anställande, befordran, förflyttning, semester, tjänstledighet eller avsked för befattningshavare å fyringenjörkontoret ävensom ansvar för tjänstefel av nu omförmälda befattningshavare.

För styrelsens olika avdelningar finnas följande *ordinarie* befattningar:

Personalens
fördelning å
de olika av-
delningarna.

Kanslibyrån.

	Lönegrad
1 byråchef	B 30
1 sekreterare	B 26
1 kamrerare	B 24
1 registrator	B 21
2 revisorer och bokhållare	B 21
1 kassör och bokhållare	B 21
1 kanslibitråde	B 7
1 kontorsbiträde	B 4

Lotsbyrån.

1 byråchef	B 30
------------------	------

Fyringenjörkontoret.

	Lönegrad
1 överfyringenjör	B 30
2 fyringenjörer	B 26
1 materialförvaltare	B 21
2 verkmästare	B 21

Vaktpersonal.

1 förste expeditionsvakt	B 7
2 expeditionsvakter	B 6.

Härtill komma följande *icke-ordinarie* befattningshavare:¹

Kanslibyrån.

- 1 förste amanuens med heltidstjänstgöring, 18:e lönegraden,
- 1 andre amanuens, med heltidstjänstgöring, 14:e lönegraden,
- 1 e. o. tjänsteman (kvinnlig), 6:e lönegraden,
- 1 e. o. kontorsbiträde, 4:e lönegraden,
- 1 extra befattningshavare med årsarvode av 2,100 kronor.

Lotsbyrån.

- 1 andre amanuens med heltidstjänstgöring, 14:e lönegraden,
- 1 extra befattningshavare (pensionerad underofficer vid flottan) med årsarvode av 2,400 kronor.

Fyringenjörkontoret.

- 1 ingenjör med tillfällig anställning och ersättning med belopp motsvarande avlöning efter 23:e löneklassen för ordinarie tjänstemän,
- 1 andre amanuens med heltidstjänstgöring, 14:e lönegraden,
- 1 extra befattningshavare (ritare), årsarvode 3,900 kronor.

Vaktpersonal.

- 1 e. o. expeditionsvakt, 5:e lönegraden.

Utöver nu angivna personal anlitas tillfällig arbetskraft för maskinskrivning under sammanlagt ungefär sex månader om året.

Av de ordinarie befattningarna äro följande för närvarande vakanta, nämligen kamrerartjänsten, en revisorstjänst, förste expeditionsvaktsbefattningen och en expeditionsvaktsbefattning. Dessutom uppehålls byråchefstjänsten å lotsbyrån för närvarande på förordnande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, finnes för lotsbyråns räkning, utöver byråchefstjänsten, icke någon ordinarie befattning uppförd å staten. Härvid är emellertid att märka, att den ene av fyringenjörerna, på sätt senare skall närmare visas, biträder jämväl lotsbyråchefen

¹ Uppgifterna avse årsskiftet 1929—1930.

samt att den här ovan under fyringenjörkontoret redovisade, tillfälligt anställde ingenjören till avsevärd del har sin tjänstgöring förlagd till lotsbyrån.

**Framkomna
förslag om
ändringar i
lotsstyrelsens
personalorga-
nisation.**

Vid olika tillfällen under senare år hava förslag angående ändringar i lotsstyrelsens personalorganisation framförts. Härom torde böra framhållas följande.

1922 års sär-
skilda gransk-
ning av äm-
betsverkens
anslagsäskan-
den.

Vid den särskilda granskning av de centrala ämbetsverkens anslagsäskanden till 1923 års riksdag, som enligt av chefen för finansdepartementet meddelat uppdrag under hösten 1922 verkställdes av generaldirektören P. Södermark, uttalade denne, att enligt hans mening, vid inträffande ledighet å kamrerartjänsten inom lotsstyrelsen, en tjänst i dåvarande lönegraden B 13 (nu B 21) borde kunna helt indragas, varjämte vid ledighet å registratorsbefattningen de registratorn åliggande göromålen borde överflyttas på en kvinnlig befattningshavare.

1923 års stats-
verksproposi-
tion.

Enligt det vid 1923 års statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 8 januari 1923 förklarade dåvarande chefen för handelsdepartementet sig icke hava något att erinra mot vad generaldirektören Södermark föreslagit. Någon ändring i lotsstyrelsens stat för budgetåret 1923/1924 föranleddes emellertid icke av vad sålunda ifrågasatts.

Lotsstyrelsen
den 23 januari
1925.

De av generaldirektören Södermark väckta frågorna upptogs sedermera till behandling av lotsstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 januari 1925. Härvid uttalade styrelsen, som förmodade, att Södermark med sitt nyssberörda yttrande om indragning av en befattning i lönegraden B 13 åsyftat befattningen såsom kassör och bokhållare, att det syntes styrelsen, att de göromål, som vore anförtrödda åt kassören och bokhållaren, icke kunde i sin helhet överflyttas på andra befattningshavare inom styrelsen. Styrelsen vore emellertid av den uppfattningen, att nämnda göromål lämpligen kunde utföras av en befattningshavare i lönegraden C 5 enligt då gällande löneplan (nu lönegraden B 11). I fråga om registratorsbefattningen vore lotsstyrelsen ense med generaldirektören Södermark om att de registratorn åliggande göromålen kunde vid uppkommande ledighet å registratorsbefattningen överflyttas å en kvinnlig befattningshavare. Denna befattningshavare hade lotsstyrelsen tänkt sig böra erhålla samma löneställning, som angivits för kassören.

I samma skrivelse gjorde lotsstyrelsen vidare framställning om inrättande av en ny tjänst å lotsbyrån. Till en början erinrade styrelsen om att styrelsen redan i skrivelse den 29 augusti 1922 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1923/1924 framhållit önskvärdheten av inrättandet av en sådan tjänst, samt anförde vidare, att behovet av förstärkning av lotsbyråns arbetskrafter under de senaste åren befunnits allt mer trängande. De ordinarie arbetsuppgifterna å byrån hade i av-

sevärd grad ökat i omfattning, särskilt i följd av det nya avlöningssystemet, så att lotsbyråchefens arbetsbörda blivit alltför betungande, oaktat han, i den mån sådant kunnat beredas, erhållit ökat biträde av icke-ordinarie befattningshavare. Då styrelsen vidare funne det synnerligen angeläget, att det vid sidan av lotsbyråchefen och särskilt under ledighet för denne finnes en ordinarie tjänsteman, väl insatt i de å byrån förekommande ärendena, hade styrelsen tänkt sig en lösning av denna för lotsbyrån viktiga fråga i samband med nyssberörda organisatoriska förändringar inom styrelsen. Den nya befattningen hade lotsstyrelsen visserligen tidigare tänkt sig böra utgöras av en sekreterarbefattning, men styrelsen hade dåmera av angivna skäl funnit sig allenast böra ifrågasätta, att den nya befattningen tills vidare, intill dess närmare erfarenhet vunnits, skulle utgöras av en notariebefattning i lönegraden B 13 enligt då gällande löneplan (nu B 21).

Över denna framställning avgavs den 13 juni 1925 utlåtande av 1923 års besparingskommitté (den s. k. statens besparingskommitté). Kommittén anförde härvid, att kommittén, i anslutning till vad generaldirektören Södermark yttrat, ansåge, att kassörs- och bokhållartjänsten borde indragas men kamrerartjänsten bibehållas. Kamreraren syntes dock böra till sitt biträde erhålla en befattningshavare, vilken med hänsyn till göromålsens beskaffenhet icke syntes böra placeras i högre tjänsteställning än såsom kanslibitråde (C 3, numera B 7). Kommittén anslöt sig jämväl till förslaget, att registratorstjänsten skulle förändras till en befattning i lönegraden C 5 (B 11). De ifrågavarande förändringarna skulle lättast genomföras, — anförde kommittén vidare — om någon av revisorerna kunde befordras till kamrerare och kassören eller registratorn överflyttas till revisor. Den av sistnämnda befattningshavare, som icke överflyttades, borde överföras på övergångsstat och de nya befattningarna uppföras i staten. Därest dessa anordningar på grund av personliga förhållanden icke lämpligen kunde vidtagas, syntes kamrerarbefattningen eller eventuellt en i succession ledig revisorsbefattning böra tills vidare hållas vakant. Det av styrelsen framställda förslaget om inrättande av en ny notarietjänst på lotsbyrån kunde kommittén icke tillstyrka. Beträffande det av styrelsen till stöd därför åberopade skälet, att chefen för lotsbyrån betungades av avlöningsärenden, erinrade kommittén, att enligt arbetsordningen uträkningen av avlöningarna verkställdes av den ena revisorn samt att frågor om uppflyttning i åldersklass behandlades på kanslibyrån. De återstående avlöningsärendena syntes ej vara av beskaffenhet att motivera personalökning på lotsbyrån.

De ifrågavarande organisationsspörsmålen upptogos ånyo av lotsstyrelsen i skrivelse den 29 augusti 1925. Vad särskilt angår frågan om inrättande av en ny tjänst å lotsbyrån lämnade styrelsen härvid en utförlig redogörelse för arbetsuppgifterna å byrån samt framhöll, att frågan

1923 års
besparings-
kommitté.

Lotsstyrelsen
den 29
augusti 1925.

om inrättande av en notarietjänst å byrån enligt styrelsens mening icke längre kunde ställas på framtiden. Lotsstyrelsen, som städse iakttagit den största sparsamhet i fråga om personalen och vars ordinarie personal under krisåren och allt fortfarande bibehållits vid oförändrad numerär, vad styrelsens lots- och kanslibyråer beträffade, funne sig sålunda av det oavvisliga behovet nödsakad att hos Kungl. Maj:t göra framställning om inrättande från och med den 1 juli 1926 av en notarietjänst å lotsbyrån. Vid bifall härtill hade lotsstyrelsen tänkt sig å den nya tjänsten överflytta den nuvarande registratorn, vars befattning, omändrad till en kansliskrivarbefattning i lönegraden B 11, då skulle i vanlig ordning besättas.

1926 års stats-
verksproposi-
tion.

Sistnämnda framställning anmäldes för Kungl. Maj:t i samband med statsverkspropositionen till 1926 års riksdag. Härvid anförde föredragande departementschefen, att han ej vore beredd att framlägga förslag om uppförande i staten av en notarietjänst å lotsbyrån samt om registratorstjänstens utbytande mot en kansliskrivarbefattning. I likhet med dem, som uttalat sig i frågan, vore visserligen även departementschefen av den uppfattningen, att registratorsgöromålen hos styrelsen kunde skötas av en befattningshavare i sistnämnda lönegrad, och departementschefen skulle obetingat förorda en sådan förändring av tjänsten, därest registratorsbefattningen vore eller inom den närmaste framtiden kunde förväntas bliva ledig. Departementschefen vore vidare väl medveten om det krävande arbete, som åvilade byråchefen på lotsbyrån. För lotsstyrelsens hemställan om inrättande av en notarietjänst å berörda byrå syntes därför trots besparingskommitténs avstyrkande vissa skäl tala. Vid de olika utredningar i besparingssyfte, som verkstälts rörande lotsstyrelsen, hade emellertid förslag om minskning av personalen hos styrelsen samt om förändring av även andra befattningar därstädes än registratorstjänsten framkommit. Slutlig ståndpunkt till huru härvid borde förfaras syntes departementschefen för det dåvarande icke lämpligen kunna tagas och syntes icke heller påkallat, då någon omedelbar besparing av en reform i antydd riktning under rådande personalförhållanden icke syntes kunna åstadkommas. Att under sådana omständigheter föregripa en eventuellt mera omfattande förändring av tjänsterna hos styrelsen genom vidtagande av åtgärder, som skulle medföra en ökning av personalen med en befattningshavare i lönegraden B 11, kunde departementschefen därför icke tillstyrka.

Lotsstyrelsen
den 30
augusti 1929.

I skrivelse den 30 augusti 1929 har lotsstyrelsen slutligen framställt förslag angående ökning av den tekniska personalen i styrelsen. I sådant hänseende har styrelsen hemställt om anvisande av medel för anställande å extra stat av en fyringenjör i lönegraden B 26, en byråingenjör i lönegraden B 24 och en verkmästare i lönegraden B 21.

Till stöd härför anför styrelsen följande:

»Jämlikt den för styrelsen gällande instruktion åligger styrelsen bland annat att vaka över att lotsverket tillhörande inrättningar och anstalter av alla slag behörigen vidmakthållas. Dessa inrättningar och anstalter äro av skiftande natur men kunna sammanföras till i huvudsak tre grupper, nämligen byggnader, apparater och maskinerier samt flytande materiel. Bland byggnaderna märkas: fyrbyggnader, mistsignalhus, bostads- och ekonomihus för lots- och fyrplatser, byggnader för varv och gasstation, hamnar och bryggor; bland apparaterna och maskinerierna: fyrapparater, mistsignalapparater, motorer, ång- och elektriska maskinerier samt livräddningsapparater; och bland den flytande materielen: tjänstefartyg, fyrskepp, motorbåtar, lys- och ljudbojar.

Vad särskilt angår apparaterna och maskinerierna är att taga i beaktande den fortgående utvecklingen på detta område i syfte att förbättra säkerhetsanordningarna för sjöfarten, varigenom dessa apparater och maskinerier kommit att kräva allt större mått av tillsyn och omvårdnad. De apparater och maskinerier, vilka äro hänförliga till en del av de här ovan uppräknade grupperna, hava under årens lopp även ökat i antal, vilket åskådliggöres genom följande sammanställning:

	Fyrar	Mistsignalstationer å fyror	Fyrskepp ¹	Lysbojar och ljudbojar
1900	285	35	19 därav 3 i reserv	24
1914	365	45	22 därav 4 i reserv	79
1929	461	47	25 därav 5 i reserv	103

Den ordinarie tekniska personal, som styrelsen nu har till sitt förfogande för vården av berörda inrättningar och anstalter ävensom för verkställandet av nybyggnader och för biträde vid nyanskaffningar, utgöres av, förutom överfyringenjören, som är chef för fyringenjörkontoret och tillika ledamot av lotsstyrelsen, två fyringenjörer, två verkmästare och en materialförvaltare, vilken sistnämnde dels handhar vården av lotsverkets huvudförråd, dels leder arbetet vid lotsverkets varv och reparationsverkstad vid Rosenvik å Kungl. Djurgården. De båda fyringenjörerna och verkmästarna handhava skötseln av byggnads- och maskinarbetena ute i distrikten och hava arbetet sinsemellan uppdelat på så sätt, att en fyringenjör med hjälp av en verkmästare med maskinutbildning svarar för maskinanläggningarna och apparatutrustningen och en fyringenjör jämte den andre verkmästaren, som är utbildad i byggnadsfacket, svarar för lotsverkets byggnader. Till den sistnämnde ingenjörens arbetsområde hör sålunda utredningar rörande byggande å land och i vatten och övervakande av utförandet av byggnadsarbetena ute i distrikten. Honom åligger dessutom redigeringen av fyrlistan, en publikation på över 500 sidor med en myckenhet tabelltryck, vilken utkommer vartannat år. De år fyrlistan icke utkommer i sin helhet utgives ett supplement, även detta av anseelig omfattning. Enbart arbetet med fyrlistan, då detsamma vartannat år återkommer, tager en tid av cirka två månader i anspråk.

¹ Samtliga fyrskepp äro även mistsignalstationer.

Den förstnämnde ingenjören har på sin lott arbeten rörande bland annat fyrapparater, mistmaskinerier och radioanläggningar och har dessutom sig anförtrodd den synnerligen arbetskrävande tillsynen å den flytande materielen. Såsom av ovanstående uppgifter framgår, har antalet av såväl fyrapparater och mistmaskinerier som fyrskepp samt lysbojar och ljudbojar ökat högst avsevärt under de senaste 30 åren. Redan härigenom har arbetsbördan för denne ingenjör ökats betydligt, men vad som i än större grad bidragit härtill är den förändrade karaktären av ifrågakvarande inrättningar och anstalter. Medan sålunda för 15 å 20 år sedan mistsignalapparaterna till icke ringa del utgjordes av mistlurar, som drevos med handkraft, siréner för ånga, kanoner och klockor, hava under nämnda år, jämte det att apparaterna ändrats, icke mindre än omkring 20 nya större motormaskinerier för drivandet av apparaterna anskaffats för mistsignalstationerna i land. På fyrskeppen hava motsvarande ändringar och anskaffningar skett. Antalet av under berörda tid nytillkomna större mistmaskinerier utgör på fyrskepp 13. Intill år 1911 hade utgivits omkring 430,000 kronor för anskaffning och ändringsarbeten å mistapparater och maskinerier å landfyrar, och år 1928 hade summan stigit till 775,000 kronor, däri icke äro inräknade kostnaderna för reparationer. För tillsynen av arbeten ute i distrikten nödgas den fyringenjör, som har byggnaderna på sin lott, att årligen tillbringa största delen av tiden april—oktober på resor, varför endast omkring tre och en halv månader av året av vederbörande kunna — under förutsättning att semester skall få åtnjutas — ägnas åt arbetet på tjänsterummet. Den andre ingenjören använder i genomsnitt cirka 140 dagar om året till resor, men hans resor falla icke inom en viss period utan fördela sig någorlunda jämnt på årets alla månader. Dessa resor äro icke sällan mycket kortvariga och taga stundom endast ett par dagar i anspråk. Härigenom blir emellertid arbetstiden synnerligen splittrad. I allmänhet kan icke sammanhängande tid av mera avsevärd längd påräknas för arbetet å tjänsterummet. Oftast stå därför endast några få dagar i följd till förfogande för detta arbete. Därvid upptages tiden till största delen med handläggning av löpande ärenden.

Då fyringenjörerna sålunda nödgas tillbringa en så avsevärd tid på resor, kan endast föga tid användas för det egentliga byråarbetet, som emellertid utgör en mycket viktig del av ingenjörernas verksamhet. Dit hör sålunda uppgörandet av förslag till reparation, komplettering och nyanskaffning av materiel, vilka arbeten kräva vidlyftiga såväl konstruktions- och ritningsarbeten som beräkningar, yttranden i anledning av förslag till säkerhetsanstalter, vilka inkomma från myndigheter, korporationer och enskilda och vilka mången gång jämväl fordra omfattande utredningsarbete, införande i olika liggare av erforderliga uppgifter, en vidlyftig medelsredovisning etc. Särskilt menligt torde det få anses, att så föga tid kan anslås till det viktiga och ansvarsfulla arbetet med uppgörande av förslag till reparations- och underhållsarbeten å materielen. På grund av den knappa tillgången på kompetent personal måste det understundom inträffa, att styrelsen icke är i tillfälle att med sådan säkerhet styrelsen anser önskvärd kunna bedöma riktigheten av gjorda beräkningar och dylikt.

De svårigheter, lotsstyrelsen på grund av otillräcklig teknisk personal under senare tid haft att kämpa med, hava med åren blivit allt större och måste alltjämt ökas på grund av den hastiga utvecklingen inom fyrteknikens område. Från sjöfartens sida resas ständigt nya anspråk på

ökat antal säkerhetsanstalter och på förbättring av redan befintliga. Lotsstyrelsen har i den mån det varit möjligt sökt att tillmötesgå dessa i allmänhet väl berättigade önskemål, men då åtskilliga av berörda arbeten fordra specialstudier och ett omfattande utredningsarbete, vartill styrelsens fyringenjörer sakna tid, hava icke sällan viktiga uppgifter fått anstå och i och för sig behövligen arbeten måst eftersättas.

Utom den sålunda berörda ökningen uti byråarbetet, som i form av ökat utredningsarbete rörande förbättring och modernisering av redan befintlig materiel automatiskt inträder med den raska utvecklingen på det tekniska området, har denna utveckling skapat helt nya arbetsområden, såsom exempelvis Ortsbestämning medelst radio.

Det livliga internationella tankeutbyte på skilda områden, som är en för de senaste åren karakteristisk företeelse, har även för styrelsen medfört ökat arbete, i det att styrelsen allt emellanåt får från myndigheter i olika länder mottaga förfrågningar i skilda ämnen inom fyrväsendet, för vilkas besvarande icke sällan fordras vidlyftiga och tidsödande utredningar.

Den sålunda alltjämt växande omfattningen av byråarbetet har ökat överfyringenjörens och fyringenjörernas arbetsbördor till den grad, att den hotar bliva dem övermäktig. Därest icke viktiga och för sjöfartens säkerhet nödvändiga arbeten skola eftersättas, synes det oundgängligen nödigt, att styrelsens tekniska personal utökas. För det krävande byråarbetet finner lotsstyrelsen ytterligare en fyringenjör behöva anställas. På honom skulle överflyttas vissa uppgifter, som nu åvila de båda fyringenjörerna. Åt honom skulle vidare anförtros utrednings- och konstruktionsarbete rörande förbättring och modernisering av maskinella anordningar, särskilt handläggning av radioärenden, undersökningar rörande fyrapparater och ljuskällor, redigeringen av fyrlistan. Ytterligare skulle han biträda överfyringenjören med sådana uppgifter, som falla inom det internationella samarbetet. Då denne ingenjör skulle ha sin verksamhet förlagd huvudsakligen inom styrelsen och hans tid endast i obetydlig grad skulle komma att upptagas av resor, torde han lämpligen vid behov kunna anlitas såsom vikarie för överfyringenjören. Under nuvarande förhållanden, då fyringenjörernas egen arbetsbördor endast sällan medgiver vikariat å överfyringenjörens befattning, saknar överfyringenjören tillfälle att i den utsträckning, som vore önskligt, genom resor personligen tillse anstalterna i distrikten eller där pågående arbeten. Att överfyringenjören, vilkens tid är så gott som uteslutande upptagen av arbetet på ämbetsrummet, på grund av bristande tid endast sällan kan förskaffa sig en på egen iakttagelse grundad kännedom om förhållandena på ena eller andra platsen, varigenom möjligheten att själv framkomma med uppslag till förbättring av säkerhetsanstalterna begränsas högst betydligt, innebär även en mycket allvarlig olägenhet, som det är av vikt att avhjälpa.

Det byråarbete, som med nu föreslagen anordning skulle komma att åvila de två andra fyringenjörerna, bleve, för den ene värden av fartygs- och båtmaterielen, lys- och ljudbojarna, mistsignalapparaterna, såväl i land som å fryskeppen, och för den andre byggnadsarbeten, såväl å land som i vatten, av vilka särskilt de sistnämnda fordra omsorgsfulla och vidlyftiga utredningar.

För att i någon mån avhjälpa de mest trängande behoven har styrelsen sett sig nödsakad att anlita främmande arbetshjälp i viss utsträckning. Då värden om lotsverkets dyrbara och talrika fartyg och båtar

löpt den största risken att eftersättas, har det varit naturligt, att i första hand den ingenjör, som har denna materiel sig anförtrodd, vid oundgängligt behov erhöill erforderlig hjälp. För uppgörandet av sådana ritningar och konstruktioner samt för utförande av sådana utredningar ävensom för verkställandet av sådana besiktningar av apparater, som icke under några förhållanden kunnat medhinnas av de ordinarie arbetskrafterna, har styrelsen under en följd av år — sedan 1921 — formellt såsom tillfällig hjälp men i realiteten såsom konstant sådan nödgats anförtro vissa uppdrag åt en skeppsbyggeritekniskt utbildad, från Tekniska högskolan utgången ingenjör; och har ersättning till honom utgått från de olika anslag å omkostnadsstaten eller från anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten, som i varje särskilt fall närmast kommit ifråga. Behovet av denna arbetshjälp har såsom ovan anförts visat sig vara av stadigvarande natur och kommer icke att försvinna, även om den tekniska personalen utökas med den ovan ifrågasatta ingenjören. Syftet med nämnda anordning är nämligen — på sätt framgår av vad styrelsen ovan anført — att bereda de nuvarande ingenjörerna möjlighet att envar inom sitt område ägna sig huvudsakligen åt viktigare uppgifter, vilka nu på grund av bristande tid i betänklig mån måste eftersättas. Den nu ifrågavarande ingenjören skulle emellertid — i likhet med vad hitills varit fallet — biträda fartygsingenjören med utarbetande av förslag till nödiga arbeten, med besiktningar etc. Då behovet av denna arbetskraft alltså synes bliva för framtiden bestående, förmenar styrelsen, att en särskild befattning i stället bör inrättas. Beträffande avlöningsförmånerna till den nye befattningshavaren får lotsstyrelsen till en början erinra, att byråingenjör vid kommunikationsverken är placerad i 26:e lönegraden enligt det för dessa verk gällande avlöningsreglemente, vilken lönegrad motsvarar B 26 i avlöningsreglementet för statsdepartementen m. fl. verk, medan byråingenjör i dessa senare verk är placerad i lönegrad B 21, till vilken jämväl lotsstyrelsens verkmästare blivit hänfödda. Då emellertid självständigt arbete av ansvarsfull natur i icke obetydlig utsträckning kommer att åvila den nye befattningshavaren, måste placering i lönegrad B 21 anses för låg.

Då å andra sidan styrelsens fyringenjörer hänföras till lönegraden B 26 och den nye befattningshavaren med hänsyn till arten av arbetet icke synes böra jämföras med dessa, torde icke heller denna lönegrad böra ifrågakomma. Styrelsen har därför stannat vid att föreslå placering av den nye befattningshavaren i lönegrad B 24, vilken placering synes lotsstyrelsen väl avvägd med hänsyn till den kompetens och det arbete, som kommer att fordras av befattningens innehavare.

I detta sammanhang får styrelsen till behandling upptaga ännu en fråga av stor vikt och betydelse. Lotsverkets dyrbara maskiner och apparater fordra noggrann och påpasslig tillsyn och vård av personalen på de olika platserna. Den snabba utvecklingen på det tekniska området, vilken medfört ständiga förbättringar uti den maskinella utrustningen, kräver en icke ringa teknisk kunskap hos den, som har att sköta densamma. Då personalen å de olika, vitt spridda och oftast avlägset belägna platserna i allmänhet icke kan vara speciellt maskinutbildad, besitter densamma icke alltid ingående kunskap rörande konstruktioner av och verkningssättet hos de invecklade maskinerierna. Styrelsen har vid åtskilliga tillfällen kunnat iakttaga, att såväl en alltför hastig förslitning som inträffade maskinhaverier varit möjliga att undvika, därest personalen i tid erhållit en mera ingående instruktion rörande maskinerierna,

än vad som kunnat ske. Med den stora arbetsbörda, som nu ävilar styrelsens tekniska tjänstemän, sakna dessa tid att regelbundet inspektera platserna och instruera personalen i skötseln av maskinerierna. I allmänhet får vederbörande tjänsteman begagna tillfället, då inträffade skador göra hans närvaro på en plats nödvändig eller då han eljest för övervakande av vissa bestämda arbeten besöker platsen, att, i den mån tiden medger, meddela råd och anvisningar rörande vården av maskinmaterielen. Under nu rådande förhållanden måste emellertid sådan undervisning bliva både knapphändig och sporadisk. Det har därför länge hos styrelsen varit ett starkt önskemål att kunna åstadkomma en kontinuerlig övervakning av den maskinella materielen och en ständigt återkommande teknisk inspektion. Genom en sådan anordning skulle helt visst, på sätt styrelsen ovan anfört, mycken onödigt förslitning av och åtskilliga skador å maskinmaterielen undvikas, varigenom en icke ringa besparing för statsverket skulle vinnas. Då emellertid, som ovan nämnts, en dylik övervakande verksamhet icke låter sig genomföra med styrelsens nu tillgängliga tekniska personal, erfordras för omfördälda verksamhet en särskild tjänsteman hos styrelsen. Denne bör lämpligen äga fullständig verkmästarutbildning inom såväl det mekaniska som skeppsbyggerifacket. Honom skulle nämligen åligga *dels* att enligt en på förhand uppgjord plan företaga resor till samtliga fyrplatser och fyrskepp, varigenom en regelbundet återkommande inspektion av maskiner och apparater kunde vinnas och möjlighet beredas att oftare än vad nu kan ske instruera personalen i skötseln av desamma, något som särskilt vore av betydelse, då ombyte av personal ägt rum och den nye befattningshavaren blivit hänvisad att sköta maskinerier av för honom ny konstruktion, *dels* att biträda fartygsingenjören med tillsyn å fartyg och motor-kuttrar samt med mindre maktpåliggande arbeten, såsom besiktningar av enklare reparations- och byggnadsarbeten, införande i liggare av erforderliga uppgifter samt handhavande av ritningar m. m.

Lotsstyrelsen har med hänsyn till pågående utredning av personalbehovet vid statens verk och inrättningar ansett sig hittills vara förhindrad göra framställning om ökande av styrelsens tekniska, på ordinarie stat uppförda personal. De allvarliga olägenheter i skilda hänseenden, som de nuvarande förhållandena — enligt vad lotsstyrelsen här ovan närmare utvecklade — innebära för styrelsen i utövningen av dess ämbetsbefattning, torde emellertid icke kunna avlägsnas utan en ökning av antalet tekniska befattningshavare hos styrelsen. Styrelsen anser sig visserligen i avvaktan på företagandet av nyssberörda utredning icke heller nu böra föreslå uppförande å ordinarie stat av nya befattningar hos styrelsen. Men då behovet av utökning av den tekniska personalen är så trängande, att styrelsen anser sig icke kunna till den ovissa tidpunkt, då nämnda utredning kan för styrelsens vidkommande vara slutförd, undanskjuta reglering av frågan om erforderlig teknisk personal hos styrelsen, utan tvärtom förmenar, att det för ett behörigt fullgörande av styrelsens ämbetsutövning, i vad densamma beröres av nämnda fråga, är oundgängligen nödvändigt, att frågan i avvaktan på en kommande slutlig lösning redan nu åtminstone provisoriskt regleras, får lotsstyrelsen under återopande av vad styrelsen sålunda anfört föreslå, att tillsvidare må å extra stat uppföras:

en fyringenjörsbefattning	»	»	i lönegraden B 26 (25 löneklassen)
en byråingenjörsbefattning	»	»	B 24 (23 ») samt
en verkmästarbefattning	»	»	B 21 (20 »).

För detta ändamål skulle erfordras ett anslag å (8,124 + 7,212 + 6,048) 21,384 kronor, vilket anslag, med hänsyn därtill att blivande innehavare av befattningarna i fråga kunna befinnas berättigade till uppflyttning i högre löneklass, bör givas förslagsanslags natur, varjämte anslaget synes böra avrundas till jämnt hundratal kronor eller till 21,400 kronor.»

Jag övergår nu att behandla det föreliggande omorganisationsförslaget.

Den ekonomisakkunniges betänkande den 27 januari 1930.

Efter att hava lämnat den ovan av mig återgivna redogörelsen rörande lotsstyrelsens ämbetsbefattning och nuvarande organisation m. m. ingår den sakkunnige i sitt ovannämnda betänkande till en början på frågan om lotsstyrelsens framtida ämbetsbefattning.

I avseende härå anför den sakkunnige följande:

Lotsstyrelsens ämbetsbefattning.

»På sätt framgår av de ovan återgivna stadgandena i instruktionen för lotsverket angående lotsstyrelsens förhållande till sjökarteverket, erbjuda dessa båda myndigheters verksamhetsområden många beröringspunkter. Tidskriften 'Underrättelser för sjöfarande' redigerades och utgavs tidigare av lotsstyrelsen, men bestyret härmed överflyttades genom beslut vid 1920 års riksdag till sjökarteverket. I detta sammanhang må ock erinras, att departementalkommitterade på sin tid föreslogo, att sjökarteverket skulle inordnas under handelsdepartementet och därvid direkt anknytas till lotsstyrelsen.

Frågan om sjökarteverkets ställning inom statsförvaltningen har även under den senaste tiden varit föremål för övervägande. Enligt Kungl. Maj:ts den 13 januari 1928 givna bemyndigande tillkallades av dåvarande chefen för försvarsdepartementet särskilda utredningsmän för att biträda med utredning rörande planläggningen av sjökarteverkets framtida arbete ävensom i fråga om verkets organisation och ställning till statsförvaltningen i övrigt. Dessa utredningsmän avgåvo den 21 juni 1928 betänkande och föreslogo därvid, jämte vissa förändringar i fråga om sjökarteverkets arbetsuppgifter, att verket skulle ställas under ledning av en särskild styrelse. I vissa av de yttranden, som i anledning av remisser avgåvos över förslaget, framkommo emellertid yrkanden, att sjökarteverket skulle inordnas i lotsstyrelsen såsom en avdelning av denna. Vid anmälan av frågan om anslag till sjökarteverket i statsverkspropositionen till 1929 års riksdag omnämnde chefen för försvarsdepartementet utredningsmännens förslag och anförde därvid, bland annat, att det syntes honom vara lämpligt och ändamålsenligt, att den sedan flera år på dagordningen stående frågan om sjökarteverkets verksamhet och organisation, innan den företoges till slutlig prövning, gjordes till föremål för utredning av en för verket särskilt tillsatt styrelse med i huvudsak de åligganden, som utredningsmännen föreslagit. Genom en dylik anordning syntes de bästa förutsättningar skapas för att man beträffande detta spörsmål skulle nå fram till ett resultat, varigenom samtliga av frågans avgörande berörda parter intressen bleve i vederbörlig grad tillgodosedda. Departementschefen funne sig därför böra förorda tillsättandet tills vidare av en särskild styrelse för sjökarteverket. En dylik styrelse har ock sedermera blivit tillsatt och har trätt i verksamhet från och med den 1 juli 1929. I styrelsen ingår även en representant för lotsverket.

Om sålunda frågan om lotsstyrelsens förhållande till sjökarteverket icke ännu kan anses slutligt avgjord, föreligger jämväl i ett annat av-

seende för närvarande ovisshet angående lotsstyrelsens framtida arbetsuppgifter. Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 mars 1928 tillkallade dåvarande chefen för handelsdepartementet särskilda sakkunniga för överarbetning i såväl sakligt som formellt hänseende av gällande förordning angående lotsverket och därmed sammanhängande författningar och föreskrifter. Ifrågavarande sakkunniga hava ännu icke avgivit betänkande i ämnet, och det har följaktligen icke varit möjligt att nu avgöra, i vilken mån de sakkunnigas förslag kan komma att påverka lotsstyrelsens ämbetsbefattning. Även i nu berörda hänseende har det alltså varit nödvändigt att vid den nu verkställda granskningen av lotsstyrelsens organisation utgå från styrelsens nuvarande arbetsuppgifter.

Genom lotsverkets försorg har den s. k. issignaltjänsten hittills handhafts. Från och med den 1 juli 1929 har emellertid detta bestyr, såvitt angår kusten vid Östersjön och Bottniska viken, överflyttats till meteorologisk-hydrografiska anstalten, varvid dock förutsatts, att lots- och fyrstatens personal skall alltjämt liksom hittills tagas i anspråk för den rapportföring, varpå issignaltjänsten grundar sig. I ett den 14 januari 1930 avgivet utlåtande hava de båda ämbetsverken föreslagit, att issignaltjänsten för kusten i dess helhet måtte överflyttas till meteorologisk-hydrografiska anstalten från och med den 1 juli 1930. För lotsstyrelsens del torde emellertid en dylik åtgärd icke i nämnvärd grad påverka arbetsmängden.»

Vad härefter angår lotsstyrelsens organisation har den sakkunnige uttalat sig på följande sätt:

Lotsstyrelsens organisation.

»Av de förut lämnade, efter arbetsordningen återgivna uppgifterna angående fördelningen av ärendena mellan styrelsens olika avdelningar framgår, att kanslibyråns arbetsuppgifter till mycket väsentlig del äro av kameral natur. Administrativa frågor handläggas till betydande antal även å de övriga avdelningarna av styrelsen. Särskilt att märka är, att personalärenden beträffande den styrelsen underlydande lots- och fyrstaten i huvudsak hava hänförts till lotsbyrån, som härigenom i ej ringa mån fått karaktären av en personalbyrå. Vid sidan av dessa mera administrativa göromål har lotsbyrån att svara för en mängd viktiga tekniska angelägenheter. Till lotsbyråns handläggning höra nämligen tekniska (och nautiska) ärenden rörande den flytande materielen, såsom angående fyrskepp och andra fartyg eller båtar, med undantag dock av frågor rörande anordningar för fyrbelysning och mistsignalering, ävensom ärenden angående bojar och prickar med förankringsmateriel. Övriga tekniska ärenden, i huvudsak berörande byggnader och fast materiel (frånsett fasta prickar) ävensom apparater och maskiner för fyrbelysning och mistsignalering, tillhöra fyringenjörkontoret. På överfyringenjörens föredragning ankomma emellertid dessutom vissa övervägande administrativa frågor, såsom ärenden rörande klassificering av fyrar (för löner regleringsändamål) samt angående lotsverkets bostäder; till fyringenjörkontoret hör även lotsstyrelsens blankettförråd.

Byråindelningen.

Den sålunda tillämpade ärendefördelningen synes kunna lämna rum för vissa anmärkningar. Indelningen medför bland annat, att viss teknisk personal, ehuru lydande under en avdelning, dock till väsentlig del har sin tjänstgöring förlagd till en annan avdelning. Det förefaller, som om en mera rationell ordning skulle kunna ernås, om administrativa göromål och tekniska frågor i större utsträckning skildes åt. Vid den ut-

redning, som nu ägt rum, har det emellertid förefallit lämpligast, att den bestående byråindelningen lämnades i huvudsak orubbad. Innan frågan om sjökarteverkets inordnande i lotsstyrelsen vunnit en slutgiltig lösning i ena eller andra riktningen, synes det knappast böra ifrågakomma att vidtaga några mera genomgripande förändringar i den hävdvunna uppdelningen av arbetet mellan de olika avdelningarna i lotsstyrelsen.

Detta utesluter dock icke, att smärre jämkningar kunna befinnas önskvärda och redan nu böra genomföras. Särskilt synes det kunna ifrågasättas att överflytta vissa administrativa frågor från fyringenjörkontoret till kanslibyrån, varigenom någon lättnad i arbetsmängden å förstnämnda avdelning skulle kunna vinnas. Detta synes så mycket mera angeläget, som lotsstyrelsen nu begärt en avsevärd utvidgning av personalen å sagda avdelning. I anslutning till vad sålunda anförts föreslås därför, att administrativa ärenden rörande tjänstebostäder för personalen vid lots- och fyrstaten samt frågor rörande blankettförrådet överflyttas från fyringenjörkontoret till kanslibyrån.

Lotsverkets
byggnads-
arbeten m. m.

För lots- och fyrväsendets behov verkställes varje år ett betydande antal byggnads- och reparationsarbeten. En mycket väsentlig del av dessa utföres under ledning av styrelsens egen tekniska personal — fyringenjörer eller verkmästare — med anlitande av för ändamålet anställda arbetare. I vissa fall uppdrages åt vederbörande lotskapten att vidtaga anstalter för arbetets utförande. Entreprenad torde förekomma i relativt obetydlig utsträckning.

Säkerligen måste man alltid räkna med att det skall vara erforderligt att i stor omfattning utföra byggnads- och reparationsarbeten under verkets egen ledning, då åtskilliga företag av denna natur kräva speciell sakkunskap och då vidare ej så sällan arbetena äro förlagda till avlägsna och svårtillgängliga trakter. Men å andra sidan synes det böra framhållas, att arbetena torde böra upplåtas på entreprenad i alla sådana fall, då ett dylikt förfarande lämnar ett ur teknisk synpunkt tillfredsställande resultat och ställer sig ekonomiskt fördelaktigare. Det torde även kunna ifrågasättas, huruvida icke uppdrag åt lotskaptenerna att draga försorg om en del mindre arbeten skulle kunna lämnas i något ökad omfattning.

Diarieliföringen
m. m.

Vad diarieliföringen i lotsstyrelsen angår, är denna sammanförd till registratorskontoret. Registratorn för, gemensamt för hela verket, ett diarium över inkommande ärenden och en förteckning över utgående expeditioner, bådadera försedda med register. På de särskilda avdelningarna i styrelsen föras däremot icke några diaries. Dubbelföring förekommer följaktligen icke. Emellertid synes det kunna ifrågasättas att uppdelna diarieliföringen, så att ett särskilt diarium föres för varje avdelning. Det förefaller, som om detta borde vara till fördel för arbetet, då härigenom möjlighet vunnas för de olika avdelningarnas personal att utan omgång erhålla överblick över de till varje avdelning hörande ärendenas handläggning. En anordning av antydd innebörd utesluter helt naturligt icke, att de skilda diarierna gemensamt för hela verket föras på registratorskontoret. Det torde vidare kunna sättas i fråga, huruvida de utgående expeditionerna behöva registreras, eller i varje fall, om detta behöver ske så utförligt och fullständigt som nu.

På olika avdelningar i styrelsen och särskilt å lotsbyrån föras åtskilliga liggare och matriklar. Hittills hava dessa som regel förts i fasta

böcker, men på senaste tiden har man börjat övergå till kortsystem. Denna utveckling torde böra i möjligaste mån fullföljas.

Beträffande härefter personalbehovet och organisationen å styrelsens olika avdelningar må anföras följande.

Personalorganisationen å de särskilda avdelningarna.

Vad till en början angår *sekreterartjänsten*, åligger det enligt instruktionen sekreteraren, vilken tillika är lotsstyrelsens ombudsman, huvudsakligen

att ansvara ej mindre för uppsättandet av alla av styrelsen beslutade utlåtanden, cirkulär och andra expeditioner, till vilka koncept icke avlämnas av ledamot eller kamreraren, än även för att utgående expeditioner varda behörigen avsända eller till vederbörande utlämnade;

att föra protokoll, när sådant i styrelsen förekommer;

att bevaka lotsverkets rätt och föra dess talan i alla mål, som till hans åtgärd av styrelsen överlämnas;

att å säkert ställe förvara de åtkomst- och övriga handlingar, på vilka lotsverkets ägande- eller dispositionsrätt till jordtomter och lägenheter m. m. grundar sig;

att hålla ordentliga förteckningar över äganderätts- och säkerhetshandlingar ävensom kontrakt samt tillse, att förnyelse av sådana handlingar sker inom laga tid;

att i lotsjordeboken anteckna skeende förändringar;

att avgiva yttranden i de rättsfrågor, som av styrelsen hänskjutas till hans utlåtande; samt

att föra matrikeln över styrelsens ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare.

Såsom härav framgår, har sekreteraren, ehuru tillhörande kansli-byrån, skyldighet att biträda med uppsättningsgöromål för samtliga by-råer samt att ansvara för expeditionen av utgående skrivelser för hela styrelsen. Vad uppsättningsarbetet beträffar, torde emellertid detta under nuvarande förhållanden till övervägande del vara begränsat till ärenden å kanslibyrån.

En omläggning synes böra ske med avseende å sekreterarens arbets-uppgifter. De expeditionsgöromål, som nu åvila sekreteraren, synas lämpligen kunna utföras av registratorn med hjälp av kanslibiträdet eller annan befattningshavare i biträdesgrad. Härigenom bör sekreteraren bliva i tillfälle att i större utsträckning ägna sig åt mera kvalificerat uppsättningsarbete. För dylikt arbete synes han böra tagas i anspråk ej endast å kanslibyrån utan även, i mån av behov, å övriga avdelningar. Han bör dessutom kunna lämna kanslibyråchefen biträde vid utredningen av mera omfattande ärenden.

Ehuru någon föredragningskyldighet icke förekommer för sekreteraren, lärer tjänstens placering i 26:e lönegraden vara motiverad särskilt med hänsyn till de ombudsmännagöromål, som äro förenade med densamma och för vilka tidigare särskilt arvode utgått.

Kamreraren har enligt instruktionen till huvudsakligt åliggande

att svara för att inkomster och utgifter uppdebiteras eller anordnas å vederbörliga titlar samt att bibok till lotsstyrelsens huvudbok med noggrannhet föres i enlighet med fastställt formulär;

att föra räkning med Sveriges riksbank;

att vaka över föreskrivna innehållningar av pensions- och gratialavgifter samt över upprättande av erforderliga uppgifter för pensionering;

att uppgöra den för statsrevisionen avsedda årliga berättelsen med tillhörande sammandrag;

att kontrollera alla uppgifter angående de till statsverket inflytande lotspenningarna;

att granska förskottsrekvisitioner av medel samt göra framställningar om anordnande av förskott och sådana ersättningar, som skola på vissa tider utan föregående rekvisition utbetalas;

att upprätta föredragningslista över mål rörande utbetalning av penningar;

att annotera de kvittenser å influtna medel, som av kassören utfärdas;

att uppsätta styrelsens resolutioner i anmärkningsmål;

att i enlighet med fastställt formulär upprätta styrelsens huvudbok och ingiva densamma till styrelsen inom tid, som är eller varder bestämd; samt

att för styrelsens årliga ämbetsberättelse upprätta tabeller rörande styrelsens medelförvaltning.

De löpande göromål, som sålunda ålagts kamreraren, synas icke vara av den omfattning, att de kunna helt utfylla dennes arbetstid. Enligt inhämtad upplysning pågår emellertid inom lotsstyrelsen utredning angående vissa omläggningar av kassarörelsen och bokföringen, vilka skulle medföra utökning av arbetsuppgifterna för kamreraren. Sålunda lärer avsikten vara att låta genom styrelsens kassa verkställa de utbetalningar, som för närvarande ombesörjas av materialförvaltaren. Jämväl den kassarörelse, som handhaves av fyringenjörerna och verkmästarna för arbeten, stående under deras ledning, torde åtminstone i viss omfattning kunna övertagas av huvudkassan. Å lotsbyrån och fyringenjörkontoret föras för närvarande vissa översikter rörande kostnaderna för verkställda arbeten och dylikt. Inom styrelsen har övervägts frågan, huruvida icke förändret av dessa översikter borde uppdragas åt kamreraren och i sammanhang därmed en mera genomförd och fullständig statistisk bokföring åvägbringas.

Därest i enlighet med vad i det föregående blivit föreslaget frågor angående tjänstebostäder åt personalen vid lots- och fyrstaten överflyttas till kanslibyrån, torde handläggningen och föredragningen av dylika ärenden kunna övertagas av kamreraren.

Härutöver synes kamreraren lämpligen kunna tagas i anspråk för revisionsarbete. Åt kamreraren torde sålunda böra uppdragas att verkställa revision beträffande någon del av lokalförvaltningarnas räkenskaper.

Genomföras nu berörda omläggningar, torde en så avsevärd utvidgning av kamrerarens arbetsuppgifter bliva följd, att det synes väl försvarat att bibehålla den ifrågavarande befattningen med oförändrad löneställning.

Kassören och bokhållarens åligganden äro i arbetsordningen bestämda sålunda:

att mottaga och på statsverkets giroräkning i riksbanken för lotsstyrelsens räkning insätta de medel, som till styrelsen inflyta;

att varje söckendag till statskontoret insända specifik uppgift å alla under nästföregående söckendag av riksbankens huvudkontor anmälda, för lotsstyrelsens räkning verkställda insättningar å statsverkets giroräkning;

att verkställa utbetalningar i enlighet med gällande föreskrifter angående lotsstyrelsens kassarörelse;

att hos styrelsen anmäla, om kvitto å avsända penningar eller under rättelse om penningbrevs ankomst icke i behörig tid ingått;

att föra inkomstbok och utgiftsbok för lotsstyrelsens kassa;

att snarast möjligt för varje månad upprätta och senast den 12 i påföljande månad till styrelsen ingiva kassarapport;

att ansvara för verifikationshandlingarnas behöriga förvarande ävensom ombesörja, att riksbankens attester om verkställda utbetalningar samt postverkets inlämningsbevis rörande rekommenderade brev och postanvisningar biläggas anordningshandlingarna;

att å söckendagen näst efter den, då check å statsverkets giroräkning utfärdats, till statskontoret och till riksbankens huvudkontor insända uppgift om checkens nummer och belopp;

att med utgiftsjournalen jämföra de från statskontoret ankomna uppgifterna om inlösta checker och tillse, vilka checker utelöpa, samt att, då anledning därtill förefinnes, giva vederbörande anmaning att förete checken till inlösen;

att föra liggare över influtna lotspenningar;

att föra liggare över tjänst innehavares vid lotsstyrelsen samt vid lots- och fyrstaten pensionsunderlag och därå belöpande årsavgifter;

att meddela föreskrivna uppgifter till upplysning och ledning vid taxeringar; samt

att biträda vid övriga förekommande kamerala göromål i den mån sådant, utan eftersättande av ovan angivna skyldigheter, kan äga rum.

På sätt den förut lämnade redogörelsen utvisar har förslag tidigare framkommit om indragning av kassörstjänsten. Detta förslag synes böra genomföras. De arbetsuppgifter, som äro förenade med sagda tjänst, torde kunna under kamrerarens ledning utföras av en befattningshavare i betydligt lägre tjänsteställning. Visserligen uppnår innehavaren av kassörstjänsten icke pensionsåldern förrän år 1950, men denna omständighet synes ej böra utgöra hinder för att låta den föreslagna förändringen redan nu komma till uttryck i staten för lotsstyrelsen. Kassörsbefattningen torde därför böra överföras å övergångsstat. Erforderligt biträde torde böra beredas kamreraren genom att i stället en kanslibiträdesbefattning, i anslutning till vad 1923 års besparingskommitté föreslagit, uppföres å den ordinarie staten.

Vad *registratorstjänsten* beträffar har, i anslutning till hemställan av generaldirektören Södermark, 1923 års besparingskommitté föreslagit, att denna tjänst måtte sänkas till kansliskrivargraden. Jämväl lotsstyrelsen har i sin förut omnämnda skrivelse den 29 augusti 1925 anslutit sig till den uppfattningen, att registratorsgöromålen i styrelsen lämpligen kunde handhas av en kansliskrivare. Emellertid torde böra erinras, att under senare år registratorstjänsterna i vissa centrala ämbetsverk, exempelvis statskontoret, generaltullstyrelsen och kommerskollegium, placerats i 14:e lönegraden. Då även i lotsstyrelsen registratorn synes böra erhålla denna löneställning, föreslås, att registratorsbefattningen sänkes från lönegraden B 21 till lönegraden B 14. Härvid förutsättes emellertid, att registratorn, i enlighet med vad ovan föreslagits, övertager den befattning med expeditionen av utgående skrivelser, som hittills ålegat sekreteraren. Därjämte torde registratorn böra omhänder-

hava blankettförrådet, som enligt vad i det föregående förordats skulle överflyttas från fyringenjörkontoret till kanslibyrån.

Av de båda *revisorerna* har den ene att verkställa *dels* förhandsgranskning av alla inkommande räkningar eller motsvarande handlingar, vilka kunna föranleda anordningar från lotsstyrelsen, *dels* revision beträffande lotskaptenernas, befälhavarens å lotsverkets fartyg Vega, fyringenjörernas, verkmästarnas och materialförvaltarens redogörelser, proviantredogörelser från fyrskeppen, vederbörande uppborðsmäns redogörelser för fartygs- och maskinuppborðerna å lotsverkets ångfartyg, materialredogörelserna för samtliga fyrar och fyrskepp ävensom de årligen inkommande uppgifterna å under året kasserade och nytillkomma inventariepersedlar.

Den andre revisorn har till huvudsakligt åliggande att handlägga avlöningsärenden. Han har sålunda att verkställa uträkning av avlöningarna ej blott till den i styrelsen anställda personalen utan även till de ordinarie och extra ordinarie tjänstemännen vid lots- och fyrstaten. Detta arbete har nämligen centraliserats till lotsstyrelsen. Även utbetalningen av avlöningarna sker centralt från styrelsen med anlitande av postgiro. Till extra befattningshavare vid lots- och fyrstaten utbetalas avlöningarna genom vederbörande lotskapten eller, såvitt angår personal, anställd å fartyget Vega, av befälhavaren å detta fartyg: utbetalningarna eftergranskas av revisorn för avlöningsärenden.

Beträffande de båda revisorstjänsterna ifrågasättes icke nu någon förändring.

Den med revisionsarbete sysselsatte revisorn biträdes av den förut omförmälda, i 6:e lönegraden placerade extra ordinarie tjänstemannen. Härjämte finnes å kanslibyrån anställd en extra ordinarie tjänsteman med avlöning enligt 4:e lönegraden (kontorsbiträde), vilken utför skrivgöromål för hela styrelsens räkning. Från lotsstyrelsens sida har i samband med den nu företagna granskningen av personalbehovet under hand framförts önskemålet, att ordinarie anställning måtte beredas dessa båda befattningshavare, vilka under en ganska lång följd av år varit anställda i styrelsen. Mot en dylik anordning synes i och för sig icke vara något att erinra, då, såvitt nu kan bedömas, ett stadigvarande behov av ifrågavarande arbetskrafter torde föreligga och å styrelsens stat för närvarande icke finnas uppförda mera än två ordinarie biträdesbefattningar (ett kanslibitråde och ett kontorsbiträde). Emellertid har Kungl. Maj:t den 8 februari 1929, på framställning av 1926 års besparingssakkunniga, anbefallt 1928 års lönekommitté att taga under övervägande frågan om biträdesbefattningarnas inom statsförvaltningen uppdelning å olika lönegrader och placering å löneskalan. Innan resultatet av denna utredning föreligger, torde det i allmänhet icke böra ifrågakomma att inrätta nya ordinarie biträdesbefattningar. Med hänsyn härtill synes det icke lämpligt att för närvarande tillmötesgå berörda från lotsstyrelsens sida framförda önskemål.

Vad personalen å *lotsbyrån* beträffar har, såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, vid flera tillfällen av lotsstyrelsen framhållits angelägenheten av att en ny tjänst måtte inrättas för att bereda lotsbyråchefen biträde särskilt med uppsättningsarbete. I de ovan nämnda skrivelserna den 23 januari och den 29 augusti 1925 har styrel-

sen för sådant ändamål hemställt om uppförande å styrelsens stat av en notarietjänst.

Den undersökning, som nu företagits, har synts giva vid handen, att behov föreligger av en befattningshavare med tjänstgöring uteslutande å lotsbyrån. Detta behov har emellertid för närvarande blivit tillgodosett, i det att från och med den 1 november 1929 en andre amanuens med heltidstjänstgöring placerats å byrån. Ehuru onekligen vissa skäl tala för att en ordinarie notarietjänstgöring inrättas för lotsbyråns räkning, vill det förefalla, som om man åtminstone tillsvidare skulle kunna inskränka sig till att, i anslutning till den redan genomförda anordningen, å byrån anställa en extra ordinarie tjänsteman, vilken har hela sin tjänstgöring förlagd till byrån.

Vad angår den ifrågavarande extra ordinarie tjänstemannens löneställning, torde anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. böra beräknas så, att lotsstyrelsen har medel till förfogande att, om så anses påkallat, bereda befattningshavaren ifråga ställning såsom förste amanuens.

Beträffande härefter den till fyringenjörkontoret hörande personalen åligger det enligt instruktionen *fyringenjör* huvudsakligen

att i överensstämmelse med överfyringenjörens föreskrifter uppgöra ritningar och förslag till byggnads- och reparationsarbeten samt maskinella anordningar;

att såsom arbetschef leda de byggnads-, reparations- och övriga arbeten, till vilkas utförande han blivit utsedd, och redovisa de medel, vilka blivit honom för ändamålet anförtrodda;

att vid fyr, som av honom blivit nybyggd, upprätta inventarieförteckning och överlämna fyren med inventarier till uppborrdsmannen;

att verkställa förberedande granskning såväl av redogörelsen för lotsverkets materialförråd till vinnande av upplysning, om och i vad mån detsamma erfordrar komplettering, som ock av materialredogörelser för fyrar och fyrskepp i avseende å hushållningen och formen för uppställningen;

att med den fördelning, som emellan fyringenjörerna kan varda bestämd, i behörigt skick hålla liggare och ritningar över ej mindre alla lotsverket tillhörande maskinella anordningar med undantag av driftmaskineri i fartyg och båtar än även lotsverkets byggnader och fasta sjömärken med undantag av fasta prickar;

att, då fyringenjör beordrats till tjänstgöring i landsorten och vederbörande lotsbefäl påkallar hans biträde för befintliga säkerhetsanstalters vidmakthållande, lämna sådant biträde under eget ansvar med avseende å arbetets utförande, så vida icke hinder för utförandet av redan utav lotsstyrelsen erhållna uppdrag därigenom uppstår; samt

att vid besök å lots- eller fyrplats eller livräddningsstation, tillhörande lotsverket, göra sig noga underrättad om apparaternas, maskinernas, byggnadernas, därvarande materialförråds och lotsverket tillhöriga båtars beskaffenhet och vård samt för sådant ändamål taga kännedom om de anmärkningar, som finnas införda i den på platsen befintliga journal; låta besörja avhjälpande av smärre bristfälligheter ävensom andra sådana, vilka icke utan våda kunna uppskjutas, men om övriga bristfälligheter göra anmälan till överfyringenjören; före avresan göra anteckningar i journalen om verkställda arbeten och lämnade föreskrifter

m. m.; samt efter fullgjort uppdrag avgiva rapport därom till överfyringenjören.

Mellan de båda fyringenjörerna är arbetet uppdelat så, att den ene fyringenjören, vilken avlagt examen i skeppsbyggeri, har att biträda chefen för lotsbyrån i ärenden rörande fartyg och båtar och i sådant avseende huvudsakligen har: att avgiva utlåtanden i de frågor, som till honom remitteras; att upprätta och avgiva infordrade kostnadsförslag och ritningar dels till nya fartyg och båtar för lotsverket, dels ock till reparationsarbeten å befintliga lotsverkets fartyg och båtar jämte därtill hörande maskiner m. m. för fartygens framdrivande samt att svara för kostnadsförslagets och ritningarnas riktighet; att inhämta kännedom rörande lotsverkets fartygsmateriel; att till chefen för lotsbyrån inlämna beskrifningar och uppgifter angående ny sådan materiel; ävensom att förvara till liggare över lotsverkets fartyg och båtar hörande ritningar. Vidare har samma fyringenjör bland annat till åliggande att med uppmärksamhet följa, huru de mekaniska anläggningarna vid fyr- och mistsignalstationerna arbeta, samt att till överfyringenjören anmäla, så snart han finner inspektioner, reparationer eller förändringar vid dessa anläggningar erforderliga, att granska fyrplatsers och gasstationers motorbåtjournaler samt till överfyringenjören skriftligen inkomma med av granskningen föranledda anmärkningar och att i förekommande fall instruera vederbörande personal i apparaternas och maskineriernas skötsel och vård.

Enligt vad under utredningen uppgivits beräknas denna fyringenjör ägna i genomsnitt ungefär 60 å 70 procent av sin arbetstid åt lotsbyrån.

Den andre fyringenjören handhar lotsverkets byggnader samt har dessutom på grund av stadgande i arbetsordningen att ombesörja redigering av lista över svenska fyraryr.

Av de båda *verkmästarna* har den ene, vilken avlagt övermaskinistexamen, sina arbetsuppgifter förlagda till den förstnämnde fyringenjörens verksamhetsområde; den andre verkmästaren åter, vilken är utbildad i byggnadsfacket, utför arbetsuppgifter, hörande till den senare fyringenjörens verksamhetsområde.

Såväl fyringenjörerna som verkmästarna företaga i ganska stor utsträckning tjänsteresor. Enligt uppgift i lotsstyrelsens skrivelse den 30 augusti 1929 tillbringar den med den flytande materielen m. m. sysselsatte fyringenjören i genomsnitt cirka 140 dagar om året på resor och den andre fyringenjören ej mindre än inemot 7 månader om året.

Vid sidan av fyringenjörerna och verkmästarna har styrelsen sedan en längre följd av år anlitat biträde av en ingenjör med skeppsbyggeritek-nisk utbildning, vilken tagits i anspråk för uppgörande av ritningar och konstruktioner, verkställande av utredningar samt utförande av besiktningar å apparater. Kostnaderna för denne befattningshavares anställande hava bestritts från olika arbetsanslag å omkostnadsstaten eller från anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten; ersättningen har under den senaste tiden varit bestämd till samma belopp som avlöning till ordinarie tjänsteman i 23:e löneklassen. Enligt uppgift har den extra ingenjören i genomsnitt till ungefär fyra femtedelar av sin arbetstid biträtt å lotsbyrån och i övrigt å fyringenjörkontoret.

På sätt ovan angivits, har lotsstyrelsen nu hemställt om anvisande av medel å extra stat för anställande av en fyringenjör i lönegraden B 26, en byråingenjör i lönegraden B 24 och en verkmästare i löne-

graden B 21. Den extra fyringenjören skulle anställas huvudsakligen för byråarbete. På honom skulle överflyttas vissa uppgifter, som nu åvila de båda fyringenjörerna. Åt honom skulle vidare anförtros utrednings- och konstruktionsarbete rörande förbättring och modernisering av maskinella anordningar, särskilt handläggning av radioärenden, undersökningar rörande fyrapparater och ljuskällor samt redigeringen av fyrlistan. Han skulle vidare biträda överfyringenjören med sådana uppgifter, som avse det internationella samarbetet på fyrväsendets område, ävensom vid behov kunna anlitas såsom vikarie för överfyringenjören.

Den extra byråingenjören är avsedd att ersätta den nyssnämnda från arbetsanslagen avlönade extra ingenjören. Liksom hittills denne skulle byråingenjören få till uppgift att biträda den fyringenjör, som handhar frågor rörande den flytande materielen, med utarbetande av förslag till nödiga arbeten, med besiktningar o. dyl.

Vad den ifrågasatta extra verkmästarebefattningen angår, har förslaget om denna befattnings inrättande föranletts av en önskan från lotsstyrelsens sida att kunna åstadkomma en kontinuerlig övervakning av den maskinella materielen och en ständigt återkommande teknisk inspektion. Den nya verkmästaren skulle hava till uppgift *dels* att enligt på förhand uppgjord plan företaga resor till samtliga fyrplatser och fyrskipp, varigenom en regelbundet återkommande inspektion av maskiner och apparater kunde vinnas och möjlighet beredas att oftare än vad nu kan ske instruera personalen i skötseln av desamma, *dels* att biträda den med fartygsmaterielen sysselsatte fyringenjören med tillsyn å fartyg och motorkuttrar samt med mindre maktpåliggande arbeten, såsom besiktningar av enklare reparations- och byggnadsarbeten, införande i lig-gare av erforderliga uppgifter samt handhavande av ritningar, m. m.

Det av lotsstyrelsen sålunda framförda förslaget innebär en ganska betydande utvidgning av den tekniska personalen. Två av de föreslagna befattningarna sakna helt motsvarighet i den nuvarande organisationen; den tredje avser att bereda anställning å extra stat åt en befattningshavare, som hittills anlåtats under formen av tillfälliga uppdrag, låt vara att dessa fortgått i en följd och att anställningen därför i realiteten haft mera stadigvarande karaktär. De för närvarande å fyringenjörkontoret tjänstgörande fem teknikerna (två fyringenjörer, två verkmästare och en extra ingenjör) skulle vid bifall till förslaget utökas till sju: tre fyringenjörer, en byråingenjör och tre verkmästare. Den snabba utvecklingen på fyrväsendets område har otvivelaktigt medfört ett ökat behov av tekniskt utbildade arbetskrafter inom lotsstyrelsen, men det synes dock knappast tillrädligt att nu med en gång så avsevärt utöka personalen.

Vad som för närvarande i första hand synes böra ifrågakomma torde vara att bereda den sedan flera år tillbaka i styrelsen tjänstgörande, från arbetsanslagen avlönade ingenjören en fastare anställningsform. Lotsstyrelsen har härvidlag med hänsyn till att verkets organisation icke varit föremål för granskning i besparingssyfte avstått från att föreslå uppförande å ordinarie stat av en befattning för ändamålet. Då emellertid ett stadigvarande behov av denna befattningshavare även för framtiden synes föreligga, torde betänkligheter icke böra möta mot att nu för ändamålet uppföra en ordinarie tjänst å lotsstyrelsens stat. Mot den ifrågasatta löneställningen — 24:e lönegraden — synes icke något vara att erinra. I anslutning härtill föreslas följaktligen, att å

lotsstyrelsens stat uppföres en ordinarie befattning såsom byråingenjör i lönegraden B 24.

Av de båda övriga föreslagna tjänsterna synes verkmästarebefattningen böra äga företräde framför fyringenjörstjänsten. Genom anställande av en verkmästare synes en ej obetydlig lättnad i arbetet kunna beredas särskilt den med den flytande materielen sysselsatta fyringenjören, vilken därigenom bör bliva i tillfälle att i ökad utsträckning ägna sig åt byråarbete. I det föregående har föreslagits överflyttning av vissa ärenden av rent administrativ natur från fyringenjörkontoret till kanslibyrån. Även i övrigt synes man böra sträva efter att i möjligaste mån befria den tekniska personalen från befattning med arbetsuppgifter med övervägande administrativ karaktär. En viss minskning i fyringenjörernas och verkmästarnas arbetsbörda lärers ock kunna vinnas genom att, i anslutning till vad ovan framhållits, i något större utsträckning anlita entreprenadssystem eller överlämna utförandet av mindre omfattande arbeten åt vederbörande lotskapten.

Med hänsyn till nu berörda omständigheter synes man kunna för närvarande inskränka sig till att anvisa medel till anställande av en verkmästare. Denne synes böra erhålla ställning såsom extra ordinarie tjänsteman.

De ordinarie verkmästarna åtnjuta för närvarande avlöning efter 21:a lönegraden, och lotsstyrelsen har föreslagit den nya befattningens placering i samma lönegrad. Det vill förefalla, som om denna löneställning vore väl hög. Någon högre teknisk utbildning kräves icke för ifrågasvarande tjänster. I detta sammanhang må framhållas, att underingenjörerna vid statens järnvägar, vilka med hänsyn till de för befattningarna gällande kompetensfordringarna synas kunna jämföras med verkmästartjänsterna, ej äro placerade i högre lönegrad än den 20:e. Denna lönegrad synes innebära en skälig lönegradsplacering även för verkmästarna.

På grund härav föreslås, dels att den nyanställda verkmästaren erhåller avlöning efter 20:e lönegraden för extra ordinarie tjänstemän, dels att de ordinarie verkmästarebefattningarna vid inträffande ledighet sänkas till lönegraden B 20.

Vad angår befattningen såsom materialförvaltare, synes jämväl denna vara anmärkningsvärt högt placerad i lönehänseende. Till jämförelse kan erinras, att materialförvaltarbefattningarna vid post- och telegrafverken tillhöra 15:e lönegraden. Materialförvaltaren i lotsstyrelsen handhar emellertid, utom lotsverkets förråd, den närmaste ledningen av arbetet vid lotsverkets varv å Rosenvik, vilket synes motivera en något högre löneställning för befattningen än för en ren materialförvaltar-tjänst. Då i regel enahanda utbildning torde krävas för ifrågasvarande tjänst som för verkmästarebefattningarna, torde även materialförvaltaren böra hänföras till lönegraden B 20.

Vad fyringenjörerna beträffar, åtnjöto dessa före 1921 års lönereglering för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk avlöning efter dåvarande andra normalgraden. Vid 1921 års löne reglering placerades de i lönegraden B 15 (nu B 24) men uppflyttades genom beslut vid 1925 års riksdag till lönegraden B 26. Då från vederbörande tjänstinnehavares sida under hand framförts önskemål om tjänsternas placering i högre lönegrad (B 28), må här framhållas, att den nuvarande löneställningen synes vara väl avvägd i förhållande till de arbetsuppgifter,

som äro förenade med befattningarna, och att någon uppflyttning i lönegrad av desamma följaktligen icke torde vara påkallad.

I fråga om vaktpersonalen synes anledning icke föreligga att föreslå någon förändring.»

Den sakkunniges betänkande, i vad angår den ordinarie personalen hos lotsstyrelsen, innefattar alltså följande förslag:

en ny ordinarie befattning såsom byråingenjör i lönegrad B 24 skulle uppföras å staten;

befattningen såsom kassör och bokbällare i lönegraden B 21 skulle indragas, varemot å staten skulle uppföras en kanslibiträdesbefattning i lönegraden B 7;

befattningen såsom materialförvaltare samt verkmästarebefattningarna skulle sänkas från lönegraden B 21 till lönegraden B 20; och

registratorbefattningen skulle nedflyttas från lönegraden B 21 till lönegraden B 14.

Genomförandet av berörda förslag skulle enligt den sakkunniges mening tillgå på följande sätt.

Kassörstjänsten borde tills vidare uppföras å övergångsstat. Så länge den nuvarande innehavaren av berörda befattning kvarstode å tjänsten, borde en kanslibiträdesbefattning hållas obesatt. I övrigt syntes vid staten böra fogas anmärkningar av innehåll att befattningarna såsom materialförvaltare, verkmästare och registrator vid inträffande ledighet skulle sänkas i lönegrad, på sätt i sådant avseende angivits.

Vad härefter angår beräkningen av anslaget till lotsstyrelsen har den sakkunnige anfört följande:

»Anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde i anslutning härtill böra för nästkommande budgetår beräknas till 155,568 kronor eller i avrundat belopp 155,600 kronor.

Till avlöning vid den å övergångsstat uppförda tjänsten lärer böra beräknas ett belopp av i runt tal 7,200 kronor.

I enlighet med det förfarande, som under senare år tillämpats vid fastställande av nya avlöningsstater för statsdepartementen och vissa centrala ämbetsverk, torde det särskilda anslaget till vikariatsersättningar — för innevarande budgetår 6,000 kronor — böra bortfalla.

Samtliga vikariatskostnader för uppehållande av ordinarie tjänster skola i sådant fall jämlikt kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 269) bestriidas från anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän.

I lotsstyrelsens stat finnes vidare uppfört ett anslag till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., för närvarande bestämt till 26.000 kronor. Vad detta anslag angår torde få erinras, att efter förslag till 1926 års riksdag (jfr 1926 års statsverksproposition, »För flera huvudtitlar gemensamma frågor», sid. 18 och följande och riksdagens skrivelse nr 245 år 1926, sid. 11) beträffande de olika departementens anslagsposter till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare från och med budgetåret 1926/1927 vidtagits den förändringen, att dessa anslag, som

Sammanfattning av den sakkunniges förslag beträffande den ordinarie personalen.

Anslagsberäkning.

tidigare varit begränsade, erhållit förslagsanslags natur. Anslagen hava härvid specificerats på tre skilda poster, av vilka två poster, som icke få överskridas, avsetts, den ena för grundavlönningar till extra ordinarie tjänstemän och den andra för extra befattningshavare, tillfällig personal, renskrivning, övertidsersättning m. m., medan från den tredje posten, som beräknats förslagsvis, skall utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar åt extra ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar uppkommande kostnader för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal. En liknande omläggning har sedermera genomförts beträffande åtskilliga centrala ämbetsverk. Jämväl i fråga om det för lotsstyrelsen anvisade anslaget för ifrågavarande ändamål lärer en dylik uppställning böra tillämpas.

I enlighet härmed torde förevarande anslag böra beräknas sålunda:

	Grund- avlöning kronor	Avlönings- förhöjning- gar kronor
<i>Extra ordinarie tjänstemän:</i>		
Kanslibyrån: 1 förste amanuens (17:e lönegraden).....	4,350	246
1 andre amanuens (15:e lönegraden).....	3,888	216
1 e. o. tjänsteman (6:e lönegraden).....	2,364	156
1 e. o. kontorsbiträde (4:e lönegraden).....	2,052	156
Lotsbyrån: 1 förste amanuens (17:e lönegraden).....	4,350	246
Fyringenjörkontoret: 1 verkmästare (20:e lönegraden) ...	5,304	372
1 andre amanuens (15:e lönegraden)	3,888	216
Vaktpersonal: 1 expeditionsvakt (5:e lönegraden)	2,208	156
Summa kronor	28,404	1,764
<i>Extra befattningshavare m. m.:</i>		
Lotsbyrån: 1 extra befattningshavare		2,400
Fyringenjörkontoret: 1 ritare		3,900
Tillfällig personal, sakkunniga, renskrivning, övertidsersättning m. m.		1,200
Summa kronor		7,500.

I enlighet med denna beräkning skulle följaktligen anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. böra upptagas med (28,404 + 1,764 + 7,500 =) 37,668 eller i avrundat belopp 37,700 kronor. Av detta anslag skulle följande belopp få av lotsstyrelsen användas:

till grundavlönningar till extra ordinarie tjänstemän, högst kronor 28,404
till extra befattningshavare, sakkunniga, tillfällig personal,
renskrivning, övertidsersättning m. m., högst » 7.500

varutöver från anslaget skulle utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar åt extra ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar uppkommande kostnader för läkarvård jämte läkemedel o. dyl. samt begravningshjälp till sådan personal. Inom det för grundavlönningar till extra ordinarie tjänstemän avsedda beloppet skulle det givetvis ankomma på lotsstyrelsen att bestämma såväl antalet extra ordinarie tjänstemän som lönegradsplaceringen för dessa. Därest

så befinnes lämpligt, bör hinder ej heller möta att i stället för extra ordinarie tjänstemän även från denna post avlöna extra befattningshavare.

Den ordinarie avlöningsstaten för lotsstyrelsen torde i anslutning till ovanstående anslagsberäkningar böra erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 155,600
Avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 37,700
	<hr/> Summa kronor 193,300.

Härutöver erfordras, såsom förut nämnts, en särskild övergångsstat å 7,200 kronor.

Slutsumman av dessa båda stater uppgår till 200,500 kronor. I förhållande till lotsstyrelsens nu gällande stat, vilken slutar på 186,400 kronor, representerar detta belopp en ökning av 14,100 kronor. Ökningen är emellertid till stor del allenast skenbar. Att märka är nämligen, att i den nya avlöningsstaten ingår avlöning till den föreslagna byråingenjören med 8,580 kronor. Den förut omnämnde från olika arbetsanslag avlönade ingenjören — vilken enligt förslaget skall ersättas med byråingenjören — uppbär för närvarande arvode med sammanlagt 7,212 kronor per år (utom dyrtidstillägg). Genom inrättande av byråingenjörsbefattningen bör därför en motsvarande besparing uppstå i omkostnadsstaten. Kostnadsökningen för byråingenjörstjänstens inrättande bör följaktligen i själva verket beräknas till endast 1,368 kronor.

En jämförelse mellan kostnaderna för den nuvarande och den föreslagna organisationen, sedan densamma fullt genomförts, giver följande resultat:

Kostnadsminskning:

Utbyte av kassörstjänsten (B 21) mot en kanslibiträdestjänst (B 7)	kronor 4,068
Nedflyttning i lönegrad av materialförvaltarbefattningen och 2 verkmästarbefattningar från 21:a till 20:e lönegraden	» 1,188
Nedflyttning av registratorstjänsten från 21:a till 14:e lönegraden	» 2,616
	<hr/> Summa minskning kronor 7,872

Kostnadsökning:

Inrättande av en byråingenjörsbefattning	kronor 1,368
Inrättande av en befattning såsom e. o. verkmästare	» 5,676
	<hr/> Summa ökning kronor 7,044.

Oaktat enligt det nu framlagda förslaget den tekniska personalen i styrelsen utökas, företer alltså den föreslagna organisationen, fullt genomförd, på sätt av denna beräkning framgår, en viss, om ock obetydlig kostnadsminskning.»

Såsom redan nämnts hava lotsstyrelsen och allmänna civilförvaltningens lönenämnd avgivit infordrade utlåtanden över den sakkunniges betänkande.

Lotsstyrelsen

Lotsstyrelsen har för sin del anfört följande:

»I likhet med den ekonomisakkunnige får lotsstyrelsen förorda, att styrelsens nuvarande arbetsuppgifter läggas till grund vid bestämmandet av frågorna om styrelsens organisation; och har styrelsen för avsikt att i möjligaste mån vidtaga av den ekonomisakkunnige föreslagna ändringar såväl beträffande ärendefördelningen mellan styrelsens avdelningar som i fråga om de arbetsuppgifter, vilka böra åvila de skilda befattningshavarna hos styrelsen. Lotsstyrelsen får härvid meddela, att styrelsen redan från ingången av år 1930 överflyttat de administrativa ärendena rörande tjänstebostäder för personalen vid lots- och fyrstaten från fyringenjörkontoret till kanslibyrån.

Den ekonomisakkunniges förslag angående befattningshavarnas på kanslibyrån arbetsuppgifter och befattningarnas placering i lönegrad föranleder icke annan erinran från styrelsens sida än att det hade syntts styrelsen högeligen önskvärt, därest de två, nu i respektive 6:e och 4:e lönegraden placerade, extra ordinarie tjänstemännen (båda kvinnliga) hade kunnat beredas ordinarie anställning redan från och med budgetåret 1930/1931. Styrelsen har emellertid för avsikt att så snart omständigheterna det medgiva inkomma med förslag i sådant hänseende.

I fråga om personalen på lotsbyrån har lotsstyrelsen tidigare såsom ock av den ekonomisakkunnige erinrats — i underdåniga skrivelser den 19 augusti 1922 samt den 23 januari och den 29 augusti 1925 — framhållit behovet av en ordinarie tjänsteman å denna byrå och därvid hänvisat till bland annat den uppkomna ökningen uti personalärendena rörande lots- och fyrstaten. Till lindrande av byråchefens arbetsbörda hade lotsstyrelsen därvid tänkt sig, att på byrån skulle anställas en ordinarie tjänsteman med administrativ utbildning. Uti de två sistnämnda av ovanberörda skrivelser föreslog styrelsen sålunda inrättande av en notarietjänst i 21:a lönegraden å lotsbyrån. Den ekonomisakkunnige har vitsordat behovet av en befattningshavare med tjänstgöring helt på lotsbyrån och har vidare funnit, dels att lotsbyrån 'i ej ringa mån fått karaktären av en personalbyrå', dels ock att 'onekligen vissa skäl tala för att en ordinarie notariebefattning inrättas för lotsbyråns räkning'. Med stöd av vad som under utredningsarbetet förekommit uttalar den ekonomisakkunnige, att det vill 'förefalla som om man åtminstone tills vidare skulle kunna inskränka sig till att, i anslutning till den redan genomförda anordningen, å byrån anställa en extra ordinarie tjänsteman, vilken har hela sin tjänstgöring förlagd till byrån'. Då lotsstyrelsen nu icke vidhåller sitt tidigare förslag i detta ämne, önskar styrelsen emellertid framhålla, att styrelsen tänker sig den föreslagna anordningen allenast som ett försök och ämnar, därest förhållandena framdeles anses böra föranleda inrättande av en ordinarie administrativ befattning å lotsbyrån, därom framkomma med förslag.

Vad den ekonomisakkunnige anfört rörande personalbehovet å fyringenjörkontoret och befattningarnas placering i lönegrad synes lotsstyrelsen icke böra föranleda styrelsen att åtminstone tills vidare vidhålla sitt förslag om inrättandet av en ny fyringenjörstjänst, huru önskvärt det än vore, att en sådan tjänst inrättades redan med ingången av nästa budgetår. Genom överflyttning till kanslibyrån av vissa ärenden av rent administrativ eller kameral natur — rörande bostäder, blankettförråd och vissa redovisningsärenden — beredes såväl överfyringenjören som de öv-

riga tjänstemännen å kontoret tillfälle att mera odelat ägna sig åt tekniska arbetsuppgifter. En viss, mindre lättnad i fyringenjörkontorets arbetsbörda kommer onekligen även att vinnas därigenom, att amanuensen på kontoret, vilken befrias från befattningen med bland annat blankettförrådet och hyresärendena, kan anlitas såsom biträde vid den medelsredovisning, som — ehuru i framtiden mera inskränkt till sin omfattning än för närvarande — dock fortfarande måste åvila redogörare å fyringenjörkontoret. Då det alldeles oundgängliga behovet av teknisk personal sålunda torde åtminstone tills vidare få anses tillgodosett genom de av den ekonomisakkunnige föreslagna anordningarna, anser lotsstyrelsen sig kunna biträda den ekonomisakkunniges förslag.

I fråga om den av den ekonomisakkunnige föreslagna tjänsteförteckningen är det allenast i ett avseende, lotsstyrelsen finner sig böra göra framställning om ändring. Nämda förteckning upptager, bland andra, två verkmästarebefattningar. Av vad som i den ekonomisakkunniges yttrande anförts framgår, att innehavarna av dessa befattningar hava sina arbetsuppgifter förlagda den ene till handhavande av lotsverkets byggnader och den andre till montering och vård av fyrapparater och andra maskinerier. Sedan länge har inom lotsstyrelsen — huvudsakligen av praktiska skäl — önskan förefunnits att kunna särskilja de båda verkmästarna genom någon ändring i titulaturen, och då onekligen verkmästaretiteln anknyter till det maskintekniska området men byggmästaretiteln mera tydligt anger området för den först nämnda verkmästarens arbetsuppgifter, får styrelsen föreslå, att denne måtte erhålla benämningen byggmästare.

Vad därefter angår beräkningen av anslaget till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m. får styrelsen meddela — något som icke framhållits för den ekonomisakkunnige under utredningsarbetet — att den å fyringenjörkontoret anställde ritaren varit i lotsstyrelsens tjänst i det närmaste femton år, varför det synes styrelsen önskligt, om honom nu kunde få beredas extra ordinarie anställning. Då ritarna vid trafikverken äro placerade i femtonde lönegraden, synes det styrelsen som om nu ifrågavarande ritare borde lämpligen placeras i åtminstone fjortonde lönegraden och för honom beräknas en grundavlöning av 3,672 kronor samt avlöningsförhöjning med 216 kronor eller med tillhoppa 3,888 kronor. Därest Eders Kungl. Maj:t bifaller detta förslag, skulle anslagsbehovet för extra befattningshavare m. m. komma att minskas med 3,900 kronor från 7,500 till 3,600 kronor, varjämte det synes styrelsen, som om det av den ekonomisakkunnige beräknade anslaget till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare m. m. icke av nämnda anledning skulle behöva upptagas med ändrat belopp.

Då den under fyringenjörkontoret upptagne extra ordinarie verkmästaren även skall tjänstgöra å lotsbyrån, får styrelsen föreslå, att för denna tjänst nämnda förhållande uttryckligen anges i förteckningen å extra ordinarie tjänster.

Lotsstyrelsen får slutligen framhålla, att ett genomförande av förslaget kommer att föranleda ett stort antal ändringar — förutom i den för lotsstyrelsen gällande arbetsordning, som av lotsstyrelsen fastställles — i nådiga instruktionen för lotsverket, beträffande vilka sistnämnda ändringar lotsstyrelsen torde i sinom tid få till Eders Kungl. Maj:t avgiva förslag.

Under återopande av vad lotsstyrelsen sålunda anført får styrelsen i underdånighet hemställa, att till riksdagens prövning måtte hänskjutas

den ekonomisakkunniges föreliggande förslag till organisation av lotsstyrelsen med allenast följande ändringar, nämligen:

att i stället för i tjänsteförteckningen upptagna 2 verkmästare, lönegrad B 21, upptagas 1 byggmästare lönegrad B 21 och 1 verkmästare lönegrad B 21,

att *Anm. 1* under tjänsteförteckningen erhåller följande lydelse: Befattningarna såsom byggmästare, materialförvaltare och verkmästare nedilyttas vid inträffande ledighet från lönegraden B 21 till lönegraden B 20,

att för den extra ordinarie verkmästaren anges, att han skall tillika tjänstgöra å lotsbyrån,

att till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän må användas högst (28,404 + 3,672) 32,076 kronor, samt

att till extra befattningshavare m. m. må användas högst 3,600 kronor.»

Allmänna civilförvaltningens lönenämnds utlåtande i ärendet har följande lydelse:

*Allmänna
civilförvaltningens löne-
nämnd.*

»Genom remiss den 12 februari 1930 har Kungl. Maj:t anbefallt allmänna civilförvaltningens lönenämnd att avgiva utlåtande i anledning av en utav generaldirektören A. E. M. Ericsson i egenskap av ekonomisakkunnig verkställd utredning med förslag angående lotsstyrelsens organisation ävensom lotsstyrelsens över berörda utredning avgivna yttrande; och får lönenämnden i anledning härav, med remissaktens återställande, anföra följande.

Lönenämnden torde inledningsvis få framhålla, att det syntes nämnden kunna råda viss tvekan, huruvida den närvarande tidpunkten må vara lämplig för ett ståndpunktstagande till frågan om de förändringar i lotsstyrelsens organisation, som ur förenklings- och besparingssynpunkt äro möjliga att genomföra. Lotsstyrelsens framtida arbetsuppgifter äro, såsom ock den sakkunnige betonat, ännu i vissa hänseenden svävande och ovissa. Sålunda är spörsmålet om lotsstyrelsens förhållande till sjökarteverket ännu icke avgjort. Vidare är att nämna, att vissa utredningar för närvarande pågå rörande, bland annat, ordnandet av förhållandet mellan lotsinrättningen och sjöfarten. Innan dessa frågor blivit på ett eller annat sätt slutligt lösta, lärer det icke vara möjligt att till fullt överblicka området för ämbetsverkets fortsatta verksamhet. Därest emellertid ställning redan nu skall tagas till den ekonomisakkunniges föreliggande, på nuvarande förhållanden grundade förslag i fråga om lotsstyrelsens organisatoriska förhållanden, får lönenämnden anföra, att nämnden vid granskning av detsamma ur de synpunkter, nämnden har att företräda, funnit anledning till följande uttalanden och erinringar.

Vad till en början angår den hos lotsstyrelsen anställde sekreterarens lönegradsplacering, torde lönenämnden få erinra, att nämnden tidigare yttrat sig i denna fråga i samband med avgivande av utredning och förslag beträffande ändrad löneställning för vissa tjänstemän inom den allmänna civilförvaltningen, vilka tillhört den förutvarande andra normalgraden. I sitt utlåtande i ämnet den 9 november 1923 framhöll lönenämnden beträffande ifrågakvarande sekreterare, att på denne befattningshavare i hans dubbla egenskap av ensam sekreterare inom lotsstyrelsen och tillika styrelsens ombudsman måste ställas betydande krav i fråga om administrativ och juridisk erfarenhet. Nämnden ansåg sig därför böra föreslå, att befattningen i fråga måtte hänföras till 16:e (nu 26:e)

lönegraden. Detta förslag upptogs i statsverkspropositionen till 1925 års riksdag och föranledde ej till erinran från riksdagens sida.

Enligt den för lotsstyrelsen gällande instruktionen är styrelsens sekreterare skyldig att biträda med uppsättningsgöromål för samtliga styrelsens byråer samt att ansvara för expeditionen av utgående skrivelser för hela styrelsen. Såsom den ekonomisakkunnige framhållit, torde emellertid sekreterarens arbete, vad uppsättningsgöromålen beträffar, under nuvarande förhållanden till övervägande del vara begränsat till ärenden å kanslibyrån. Vid sådant förhållande kan det visserligen synas tveksamt, huruvida sekreterarens arbete numera är av den art och omfattning, att det motiverar hans fortsatta placering i 26:e lönegraden. Med hänsyn emellertid därtill, att den ekonomisakkunnige föreslagit viss omläggning med avseende å sekreterarens arbetsuppgifter i ändamål att kunna bättre utnyttja hans arbetskraft för mera kvalificerat uppsättningsarbete å kanslibyrån ävensom, i mån av behov, jämväl å övriga avdelningar inom lotsstyrelsen, anser sig nämnden, med hänsyn jämväl till vad som nedan förordas angående överflyttande av vissa åligganden på sekreteraren, icke böra påyrka någon nedflyttning i lönegrad av befattningen i fråga.

Kamrerartjänsten hos lotsstyrelsen är för närvarande hänförd till 24:e lönegraden. Den ekonomisakkunnige har vid sin utredning av arbetsförhållandena inom lotsstyrelsen funnit, att de löpande göromål, som för närvarande ankomma på kamreraren, icke helt utfylla dennes arbetstid. Emellertid avses att vidtaga vissa förändringar i handhavandet av kassarörelsen och bokföringen, vilka skulle medföra ökat arbete för kamreraren. Genom det av den ekonomisakkunnige ifrågasatta överflyttandet på kamreraren av skyldigheten att bereda och föredraga ärenden angående tjänstebostäder ävensom att utföra en del revisionsgöromål skulle kamreraren jämväl i övrigt få sina tjänsteåligganden utökade. Med hänsyn härtill har den ekonomisakkunnige ansett sig icke böra ifrågasätta någon förändring i kamrerarens nuvarande löneställning.

Beträffande de föreslagna förändringarna med avseende å kamrerarens arbetsuppgifter vill det synas nämnden vara lämpligare, att beredningen och föredragningen av ärenden rörande tjänstebostäder överflyttas på sekreteraren i stället för på kamreraren samt att den senare vid kassörstjänstens indragning övertager själva kassarörelsen. Om en sådan omläggning av kamrerarens tjänsteåligganden kommer till stånd, anser nämnden tillräckliga skäl icke förefinnas, att kamrerartjänsten bibehålles vid det relativt höga löneläge, densamma nu intager. Huvuddelen av det kamrerarens instruktionsenligt nu åvilande arbetet anvisar närmast en placering av befattningen i lönegraden B 21. Enligt ett av 1929 års riksdag fattat beslut om indragning eller förändring av vissa tjänster hos kommerskollegium skall den hos sistnämnda ämbetsverk befintliga kamrerarbefattningen vid inträffande ledighet utbytas mot en befattning såsom revisor och bokhållare med placering i nyssnämnda lönegrad. Då emellertid en något högre löneställning synes motiverad i fråga om lotsstyrelsens kamrerare, vill nämnden stanna vid att föreslå, att denna befattning nedflyttas till 22:a lönegraden. Vid det förhållandet, att kamrerarbefattningen hos lotsstyrelsen för närvarande är vakant, kan denna åtgärd vidtagas från ingången av nästkommande budgetår.

De vid de centrala ämbetsverken anställda registratorernas löneställning har under de senare åren vid olika tillfällen varit föremål för överväganden. Lönenämnden vill erinra, att då i statsverkspropositionen till

1925 års riksdag förslag framlades om ordnande av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden, chefen för finansdepartementet bland annat framhöll, att vissa av de göromål, som åvilade kontorsskrivarna (nu kansliskrivarna), såsom exempelvis kassörs- och registratorsgöromål m. m., vilka ofta på sina håll tidigare utförts av manliga befattningshavare i tjänsteställning motsvarande dåvarande 13:e (nu 21:a) lönegraden, motiverade ett högre löneläge än för kontorsskrivarna i allmänhet. Detta spörsmål borde enligt departementschefens mening bliva föremål för närmare prövning vid en av departementschefen i utsikt ställd allmän eftersyn inom statsförvaltningen.

En sådan allmän eftersyn har hittills icke kommit till stånd. Vid några verk, såsom generaltullstyrelsen och statskontoret, hava emellertid i samband med genomförande av vissa besparingsåtgärder registratorsbefattningarna hänförs till högre lönegrad än kansliskrivares, eller till 14:e lönegraden, varvid såsom motivering för en sådan högre lönegradsplacement anförts särskilda skäl. Sälunda framhölls i fråga om registratorn hos generaltullstyrelsen (prop. 1927: 70, sid. 13), att på honom ankomme att vårda styrelsens ganska omfattande arkiv samt att svara för tillhandahållande åt åklagare av uppgifter ur det hos styrelsen förda registret över för smuglingsbrott dömda personer. Beträffande registratorstjänsten i statskontoret har såsom särskilt skäl för denna befattnings hänförande till 14:e lönegraden framhållits den registratorn vid nyssnämnda verk åliggande skyldigheten med avseende å kassagöromålen (1928 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln, sid. 26). I 14:e lönegraden har ock enligt beslut av 1929 års riksdag placerats registratorn hos kommerskollegium dock utan att i detta fall några särskilda skäl för den högre lönegradsplacementen blivit anförda.

Den sakkunnige har beträffande registratorstjänsten hos lotsstyrelsen föreslagit, att jämväl nämnda tjänst måtte hänföras till 14:e lönegraden. Att märka emellertid är, att med registratorsbefattningen hos lotsstyrelsen icke är förenat något ekonomiskt ansvar i följd av kassarörelse. Ej heller i övrigt synas de på registratorn ankommande göromålen — däri inbegripet jämväl det nu ifrågasatta arbetet med expedition av utgående skrivelser och omhänderhavandet av blankettförrådet — kunna motivera denna befattningshavares särskiljande i lönehänseende från de med registratorsgöromål sysselsatta kansliskrivarna inom ett flertal övriga verk. Lönenämnden får därför föreslå, att registratorsbefattningen hos lotsstyrelsen vid inträffande ledighet utbytes mot en kansliskrivarbefattning i 11:e lönegraden.

Beträffande slutligen de till fyringenjörskontoret hörande verkmästarebefattningarna, vilka äro placerade i 21:a lönegraden, har den sakkunnige förordat, att dessa vid inträffande ledighet nedflyttas till 20:e lönegraden. Lönenämnden har förehaft till omprövning, huruvida icke med hänsyn till att någon särskild kompetens icke är föreskriven för innehav av verkmästarebefattning hos styrelsen det kunde anses tillfyllest, att ifrågasatt befattningar placerades i en lönegrad ännu lägre än den 20:e. Framhållas må, att underingenjörerna vid statens järnvägar och ingenjörsassistenterna vid telegrafverket, vilka tillhöra 20:e lönegraden, skola hava avlagt teknisk examen åtminstone från teknisk elementarskola eller tekniskt gymnasium. Då emellertid verkmästarna hos lotsstyrelsen i sin tjänstutövning intaga en tämligen självständig ställning och därför icke ringa krav måste ställas på dem i fråga om praktisk förfarenhet och duglighet, var och en inom sitt område, har nämnden ansett sig icke böra göra hemställan om ändring i den sakkunniges förslag i denna del.»

En ledamot av nämnden, fröken B. Koërsner, har beträffande vissa delar av nämndens förslag anfört avvikande mening. Hon har för sin del, under framhållande att registratorn hade att årligen taga hand om 8,000 à 9,000 ärenden, till vilken arbetsmängd enligt den ekonomisakkunniges förslag skulle tillkomma bland annat ansvaret för de utgående expeditionerna, förklarat sig förorda dennes förslag beträffande registratorsbefattningens placering i lönegraden 14. Vidare har hon uttalat, att, därest den sakkunniges förslag beträffande kassagöromålen i lotsstyrelsen finge tydas så, att dessa göromål skulle i sin helhet överflyttas på det nya kanslibiträdet, det syntes henne ansvarslost att lägga handhavandet av ämbetsverkets kassarörelse å en så svagt avlönad befattningshavare. Om däremot kassagöromålen helt överflyttades å kamreraren, hade hon ingen erinran att göra mot den sakkunniges förslag att ett kanslibiträde placerades å kamrerarexpeditionen.

Reservation.

Jag ber nu att få anmäla ett annat spørsmål, som avser viss ändring i omkostnadsstaten för lots- och fyrinrättningen.

I gemensam skrivelse den 14 januari 1930 hava lotsstyrelsen och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt av skäl, som närmare utvecklats i dagens protokoll över jordbruksärenden, hemställt, bland annat, att Kungl. Maj:t ville föreskriva, att issignaltjänsten i dess helhet — utom till den del densamma rörde underhåll av materiel vid lotsverkets issignaltationer för optisk signalering ävensom signaleringen vid dessa stationer beträffande intagning av fyrskepp — måtte från och med den 1 juli 1930 överflyttas till meteorologisk-hydrografiska anstalten.

Lotsstyrelsens och statens meteorologisk-hydrografiska anstalts skrivelse den 14 januari 1930.

Vid bifall till denna ändring i issignaltjänstens organisation kunde det i lotsverkets omkostnadsstat ingående förslagsanslaget å 13,000 kronor till uppehållande av issignaltjänsten m. m. utgå.

Såsom av den lämnade redogörelsen beträffande förevarande organisationsfråga framgår hava såväl den ekonomisakkunnige som allmänna civiltjänstverkens lönenämnd i sina betänkanden inledningsvis uttalat, att lotsstyrelsens framtida arbetsuppgifter för närvarande syntes dem vara i vissa hänseenden svävande och ovissa. Sålunda vore spørsmålet om lotsstyrelsens förhållande till sjökartverket ännu icke avgjort, varjämte vissa utredningar fortfarande påginge rörande förhållandet mellan lotsverket och sjöfarten. Med hänsyn till nämnda förhållanden, vilka ansetts nu icke kunna överblickas, har det synts särskilt nämnden kunna råda en viss tvekan, huruvida den närvarande tidpunkten finge anses vara lämplig för ett ståndpunktstagande till frågan om de förändringar i lotsstyrelsens organisation, som ur förenklings- eller besparingssynpunkt vore möjliga att genomföra.

Departementschefen.

Den fråga, som sålunda allra först torde böra upptagas till granskning,

är den, huruvida och i vad mån nyss framhållna omständigheter kunna innebära hinder för ett ställningstagande redan nu till föreliggande omorganisationsfråga.

På sätt i ärendet omförmälts har frågan om sjökarteverkets ställning inom statsförvaltningen under den senaste tiden varit föremål för överväganden. Jag vill i detta hänseende erinra om följande.

Genom beslut den 16 april 1926 uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för sjökarteverket att verkställa utredning och inkomma med förslag rörande de åtgärder, som kunde befinnas erforderliga för påskyndande av sjömätningarna vid rikets kuster och utgivningen av sjökort i stor skala.

Med skrivelse den 4 oktober 1926 avgav chefen för sjökarteverket förslag i berörda hänseenden. Enligt detta förslag skulle sjökarteverkets personal och materiel i avsevärd grad utökas samt verkets behov av utvidgade lokaler tillgodoses genom tillbyggnad av dess fastighet. Engångskostnaderna för de föreslagna åtgärderna beräknades uppgå till omkring 1,800,000 kronor, varjämte de årliga omkostnaderna för verket skulle högst väsentligt ökas.

Sedan chefen för marininstaben, marinförvaltningen, kommerskollegium och lotsstyrelsen avgivit infordrade utlåtanden över berörda förslag, hemställde chefen för sjökarteverket med anledning av de erinringar, som i nämnda utlåtanden framstälts mot förslaget, i skrivelse den 23 augusti 1927 om vissa jämkningar och modifikationer i detsamma.

Då frågan emellertid ansågs böra göras till föremål för ytterligare utredning, bemyndigade Kungl. Maj:t den 13 januari 1928 chefen för försvarsdepartementet att tillkalla högst fem utredningsmän för att inom departementet biträda med verkställande av utredning rörande planläggning av sjökarteverkets framtida arbete ävensom i fråga om verkets organisation och ställning till statsförvaltningen i övrigt.

De jämlikt nämnda bemyndigande tillkallade utredningsmännen avgåvo den 21 juni 1928 betänkande i ämnet. I detta betänkande hade utredningsmännen uppdragit vissa riktlinjer för sjömätningarnas bedrivande och för sjökortsutgivningen, varigenom ett enligt deras mening tillfredsställande resultat skulle ernås inom ungefär samma kostnadsram som den dåvarande. Härjämte hade utredningsmännen föreslagit vissa organisatoriska förändringar innebärande, bland annat, att, med bibehållande i övrigt av sjökarteverket under försvarsdepartementet, jordmagnetiska undersökningsväsendet och nautiska kontrollväsendet skulle skiljas från sjökarteverket och överföras till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, eller Sveriges geologiska undersökning, respektive kommerskollegium, samt att sjökarteverket skulle ställas under en särskild styrelse. Denna styrelse borde bestå av, förutom verkets chef, representanter för kommerskollegium, lotsstyrelsen och chefen för marininstaben samt dessutom två efter förslag av vissa sjöfartskorporationer utsedda ledamöter. Styrelsen skulle hava till åliggande,

bland annat, att övervaka verksamheten vid sjökarteverket samt med uppmärksamhet aktgiva på och befordra sjömätningen och sjökortsutgivningen, så att berörda verksamhet på lämpligt sätt anpassades efter handelssjöfartens och marinens behov, ävensom att göra de framställningar, som med anledning därav funnes påkallade; att till Kungl. Maj:t årligen ingiva förslag till plan för sjömätningarna och sjökortsutgivningen under följande år; att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till anslagsäskanden för sjökarteverkets behov; att övervaka verkets ekonomi; att uti särskild arbetsordning fastställa föreskrifter för arbetet inom verket och för sjömätningsarbetets utförande; samt att till Kungl. Maj:t årligen avgiva berättelse över verkets arbete under föregående år. Styrelsen borde vidare hava vissa åligganden med avseende å tillsättandet av befattningshavare vid sjökarteverket.

Över utredningsmännens betänkande avgåvos utlåtanden av chefen för sjökarteverket, chefen för marinstaben, marinförvaltningen, kommissionen för de allmänna kartarbetena, Sveriges geologiska undersökning, styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, kommerskollegium och lotsstyrelsen. Vid kommerskollgii utlåtande voro fogade av kollegium infortrade yttranden i ärendet från vissa sjöfartssammanslutningar.

Uti de avgivna utlåtandena hade framställts åtskilliga erinringar mot utredningsmännens förslag.

Av innehållet i nämnda utlåtanden torde i detta sammanhang endast det vara av intresse, som anknyter sig till det av den ekonomisakkunnige och lönenämnden framhållna spørsmålet om sjökarteverkets framtida förläggning inom statsförvaltningen.

Såsom nyss omförmälts hade utredningsmännen — jämte det att de ifrågasatte överflyttning av vissa arbetsuppgifter till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, eventuellt statens geologiska undersökning, samt till kommerskollegium — uttalat sig för att sjökarteverket borde bibehållas såsom ett självständigt ämbetsverk under försvarsdepartementet. Såsom skäl härför hade anförts, att verkets arbetsuppgifter vore av sådan speciell och fristående natur, att dessa lämpligen borde liksom ditills omhänderhavas av en särskild anstalt.

Kartverkschefen, chefen för marinstaben och marinförvaltningen tillstyrkte sjökarteverkets bibehållande såsom självständigt verk och dess kvarblivande under försvarsdepartementet.

Lotsstyrelsen anförde endast, att vederbörande verkchefer borde vara representerade i den ifrågasatta styrelsen för sjökarteverket.

Två ledamöter av lotsstyrelsen ansågo emellertid, att sjökarteverket borde, sedan verket befriats från kontrollverksamheten och handhavandet av de jordmagnetiska undersökningarna, anknytas till styrelsen såsom en särskild byrå.

Kommerskollegium fann för sin del starka skäl tala för sjökarteverkets förläggning såsom självständigt verk direkt under handelsdeparte-

mentet, men kollegium ville ej motsätta sig att, om praktiska skäl talade för den nuvarande ordningen, verket tillsvidare kvarbleve under försvarsdepartementet.

Vid föredragning av detta ärende den 4 januari 1929 anförde chefen för försvarsdepartementet, på sätt statsrådsprotokollet över försvarsärenden för sagda dag utvisar, att han vid granskningen av det föreliggande utredningsmaterialet hade kommit till den uppfattningen, att förslaget om sjökarteverkets framtida organisation och verksamhet för det dåvarande endast i visst avseende borde föranleda omedelbar åtgärd. Det syntes honom nämligen lämpligt och ändamålsenligt, att förevarande sedan flera år på dagordningen stående fråga, innan den företoges till slutlig prövning, gjordes till föremål för utredning av en för verket särskilt tillsatt styrelse med i huvudsak de åligganden, som utredningsmännen föreslagit. Genom en dylik anordning syntes de bästa förutsättningar skapas för att man beträffande detta spörsmål skulle nå fram till ett resultat, varigenom samtliga av frågans avgörande berörda parter intressen bleve i vederbörlig grad tillgodosedda. Departementschefen funne sig därför böra förorda tillsättandet tills vidare av en särskild styrelse för sjökarteverket.

En dylik styrelse har ock sedermera blivit tillsatt och har trätt i verksamhet från och med den 1 juli 1929. I styrelsen ingår även en representant för lotsverket.

Av min ovan lämnade redogörelse framgår alltså, att såväl de av chefen för försvarsdepartementet på sin tid tillkallade utredningsmännen som samtliga de myndigheter, vilka yttrat sig i ämnet, enstämmigt tillstyrkt sjökarteverkets bibehållande även för framtiden såsom självständigt ämbetsverk. Endast två ledamöter av lotsstyrelsen hava reservationsvis uttalat sig för verkets inordnande såsom en särskild byrå i lotsstyrelsen. Med hänsyn till bland annat den samstämmighet, som sålunda beträffande detta spörsmål kommit till uttryck från utredningsmännens och ämbetsverkens sida, synes man våga hysa den uppfattningen att någon ändring i fråga om sjökarteverkets självständiga ställning inom statsförvaltningen icke kommer att äga rum; skulle likväl i allt fall verket bliva i enlighet med reservanternas inom lotsstyrelsen förslag inordnat såsom en särskild byrå i lotsstyrelsen, är dock redan nu tydligt, att en sådan åtgärd icke skulle leda till någon minskning beträffande arbetet å lotsstyrelsens nuvarande byråer. Följaktligen torde en eventuell sammanslagning av de båda ämbetsverken icke komma att medföra några sådana förändringar med avseende å lotsstyrelsens ämbetsförvaltning, att icke dess nuvarande arbetsuppgifter kunna läggas till grund vid prövningen av styrelsens organisation.

Det har vidare anförts, att området för lotsstyrelsens fortsatta verksamhet hade synts icke kunna till fullo överblickas, innan frågan om ord-

andet av förhållandet mellan lotsverket och sjöfarten, varom utredning påginge, blivit slutligt löst.

I detta ämne torde få framhållas följande.

Den 15 mars 1928 tillkallade dåvarande chefen för handelsdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 i samma månad, ledamoten av riksdagens första kammare, nuvarande t. f. generaltulldirektören N. R. Wohlin, tillförordnade revisionssekreteraren, assessorn i Svea hovrätt E. G. Hörstadius, nuvarande ledamoten av riksdagens första kammare, verkställande direktören i Sveriges redareförening O. A. Nordborg, byråchefen i lotsstyrelsen P. A. Wirström och överlotsen vid Oxelösunds lotsplats C. J. Ördén att såsom sakkunniga inom handelsdepartementet biträda med verkställandet av överarbetning i såväl sakligt som formellt hänseende av gällande förordning angående lotsverket den 15 februari 1881 samt därmed sammanhängande författningar och föreskrifter, varvid uppdrogs åt Wohlin att i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Sedan Wohlin på grund av sin utnämning till statsråd och chef för finansdepartementet erhållit begärt entledigande från nämnda uppdrag, tillkallade jag den 12 oktober 1928 ledamoten av riksdagens första kammare, professorn M. N. Fehr att i Wohlins ställe såsom sakkunnig biträda vid ifrågavarande utredning samt i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen 1928 års lotsförfattnings-sakkunniga, hava efter slutfört utredningsarbete den 31 januari 1930 avgivit betänkande och förslag i ifrågavarande ämne.

Den principiella utgångspunkten för de sakkunnigas utredning skulle, enligt de ursprungligen givna direktiven, vara bibehållandet i huvudsak av lotsplikt. De sakkunniga bemyndigades emellertid sedermera att vid fullföljandet av den dem förelagda uppgiften förutsättningslöst pröva de utvägar, som kunde erbjuda sig för ordnandet av förhållandet mellan lotsinrättningen och sjöfarten. Härvid åsyftades en prövning av lämpligheten för vårt land av lotsplikt, lotsavgiftsplikt eller lotsfrihet, en prövning som sålunda åtminstone icke direkt berörde centralmyndigheten, lotsstyrelsen.

De sakkunnigas betänkande innefattar emellertid vissa förslag, som, därest de genomföras, kunna påverka styrelsens arbetsuppgifter. Det föreslås, i samband med övergång till lotsfrihet, en omläggning av lotsavgiftssystemet sålunda, att från sjöfarten skulle uttagas dels oberoende av utförd lotsning en allmän sjöfartsavgift till lotsinrättningen dels i samband med utförd lotsning lotspenningar.

Den allmänna avgiften skulle komma att uttagas genom tullverkets försorg och de nya lotspenningarna liksom nu av lotsarna, men helt tillfalla dem. Lotsverket skulle sålunda framdeles icke hava att såsom nu för *statsverkets* räkning uppbära några avgifter från sjöfarten med vissa

smärre undantag, som här torde kunna lämnas åsido. Lotsstyrelsens befattning med lotsavgifterna skulle sålunda upphöra, på grund varav en viss minskning givetvis uppstår i arbetet inom styrelsen, främst för kamreraren och kassören. Detta arbete är emellertid för närvarande icke synnerligen omfattande. Statsverkets andel i lotspenningarna (60 procent) insättes nämligen av respektive förmän vid lotsplatserna månadsvis å statsverkets giroräkning. Lotsarnas andel (40 procent) ingår icke kontant till statsverket utan passerar riksstaten allenast genom av styrelsen meddelade omföringsbeslut. Kontrollen å lotspenninguppbörden åvilar i första hand lotskaptenerna. Inom styrelsen är därför arbetet med lotspenningarna till övervägande del begränsat till att omfatta bokföringsåtgärder. För den närmaste framtiden skulle, om förslaget genomföres, staten hava ett särskilt intresse av lotspenninguppbördens storlek å de särskilda platserna, då ersättning för minskning i lotslott skulle under vissa förhållanden utgå. Kontrollen härå skulle i huvudsak ligga på lotskaptenerna.

Med »hemvägsersättningarnas» bortfallande uppkomma lättnader i kontrollen av lotsavgifterna, en lättnad som emellertid kommer lotskaptenerna tillgodo. I stället skulle lotskaptenerna få granska de reseräkningar, som enligt särskilt resereglemente skulle av lotsarna utfärdas för deras resor i samband med lotsning. För styrelsens vidkommande skulle en detaljgranskning av dessa räkningar ej behöva ifrågakomma; stickprov antagas bliva tillfyllest. Denna senare granskning skulle medföra ett något ökat arbete för de kamerala arbetskrafterna inom styrelsen.

De sakkunnigas förslag till båtfrågans framtida ordnande skulle för styrelsen innebära i ett avseende en lättnad i arbetet — utredningarna rörande bidrag till båthållningen skulle bland annat bortfalla — men i annat avseende en icke oväsentlig ökning, nämligen dels genom arbetet med legornas bestämmande, dels genom arbetet med avseende å lånen ur den föreslagna båtlånefonden. Ökningen skulle emellertid bliva större än lättnaderna.

I övrigt påverkar sakkunnigförslaget ej nämnvärt styrelsens arbetsuppgifter, om man här får bortse från det betydande arbete, som reformens genomförande ofrånkomligen kräver.

Anmärkas må, att de sakkunnigas förslag i ett hänseende och på en mycket väsentlig punkt, nämligen i fråga om lotsavgiftssystemet, icke kan genomföras, innan slutlig ställning tagits till de av sjöfartsavgiftssakkunniga den 23 mars 1927 avgivna förslag, vilka beräknas kunna bliva föremål för riksdagens prövning tidigast år 1931. Följaktligen torde en revision av lotsförfattningarna icke utan en avsevärd tidsutdräkt kunna genomföras.

På grund av det nu anförda synes det stå tämligen klart, att varken en — för övrigt föga sannolik — inplacering av sjökarteverket såsom

byrå i lotsstyrelsen eller ett genomförande av lotsförfattningssakkunnigas förslag kan medföra ändring uti lotsstyrelsens ämbetsbefattning av så genomgripande art, att icke frågan om lotsstyrelsens organisation skulle kunna redan nu bedömas på grundval av styrelsens nuvarande arbetsuppgifter. Skulle genom det sätt, på vilket förstberörda två frågor kunna i en framtid komma att lösas, en förändring med avseende å lotsstyrelsens ämbetsbefattning visa sig erforderlig, torde denna förändring icke komma att innebära annat än sådana jämkningar, vilka låta sig genomföras utan svårighet och utan större rubbning av de bestående förhållandena. Det torde därför saknas anledning att till en oviss framtid uppskjuta prövningen av lotsstyrelsens organisation, något som ur flera synpunkter skulle innebära olägenheter.

Jag övergår nu till en granskning av det föreliggande omorganisationsförslaget.

På sätt av den här förut lämnade redogörelsen framgår, utmynnarn den ekonomisakkunniges betänkande i förslag, som dels, med lämnande av den nu bestående byråindelningen orubbad, avse vissa jämkningar i nuvarande uppdelningen av arbetet mellan fyringenjörkontoret och kanslibyrån, dels innefatta viss utökning av styrelsens tekniska arbetskrafter, dels ock äsyfta att nedbringa styrelsens utgifter genom indragning av personal m. m.

I förstnämnda hänseende har den sakkunnige uttalat, att för åstadkommande av en rationellare ordning och jämväl en lättnad i arbetsmängden å fyringenjörkontoret administrativa och tekniska ärenden borde skiljas åt i större utsträckning än vad nu vore fallet, och har han i anslutning härtill föreslagit, att administrativa ärenden rörande tjänstebostäder för personalen vid lots- och fyrstaten samt frågor om blankettförrådet skulle överflyttas från fyringenjörkontoret till kanslibyrån. En ytterligare minskning i den tekniska personalens arbetsbörda skulle ernås därigenom, att arbeten under vissa förutsättningar upplätes på entreprenad samt att å lotskaptenerna i något ökad omfattning uppdroges att draga försorg om mindre byggnads- och reparationsarbeten.

Mot vad av den sakkunnige sålunda i såväl ena som andra hänseendet ifrågasatts för vinnande av lättnad i den tekniska personalens arbetsbörda har jag icke någon erinran att göra. Ett genomförande av berörda förslag synes mig nämligen så mycket mera angeläget, som lotsstyrelsen, på sätt redan omnämnts, begärt en avsevärd utvidgning av personalen å fyringenjörkontoret, en utvidgning vilken jag endast i begränsad utsträckning ansett mig kunna tillstyrka. Till sistnämnda spörsmål skall jag nedan återkomma.

Jag vill i detta sammanhang beträffande byråindelningen i lotsstyrelsen erinra om att från intet håll något uttalande framkommit om in-

skränkning av antalet byråer i styrelsen. Någon sammanslagning eller indragning av byråer kan också med hänsyn till de de olika avdelningarna åvilande arbetsuppgifterna icke rimligen ifrågasättas.

I anledning av lotsstyrelsens framställning om utökning av styrelsens tekniska personal genom anställande å extra stat av en fyringenjör i lönegraden B 26, en byråingenjör i lönegraden B 24 och en verkmästare i lönegraden B 21 har den sakkunnige, jämte det han förordat viss höjning av avlöningsanslaget till icke ordinarie tjänstemän för anställande av en extra ordinarie verkmästare, föreslagit, att en ny befattning såsom byråingenjör i 24:de lönegraden måtte uppföras å styrelsens ordinarie stat. Härigenom skulle beredas en fastare anställningsform åt en sedan ett flertal år tillbaka i styrelsen tjänstgörande ingenjör. Då ett stadigvarande behov av denne befattningshavare — vilken för närvarande uppbär arvode med 7,212 kronor, förutom dyrtidstillägg, från olika till styrelsens förfogande stående arbetsanslag — även för framtiden lärer föreligga, anser jag, i likhet med den sakkunnige, några betänkligheter icke möta mot uppförande av denna tjänst å ordinarie stat. Mot den föreslagna tjänsteställningen, 24:de lönegraden, torde icke något vara att erinra.

Beträffande härefter den sakkunniges förslag om minskning av lotsstyrelsens utgifter genom indragning av personal m. m. berör detsamma inalles fem nu i 21:a lönegraden placerade befattningshavare. Förslaget innebär dels indragning av kassör- och bokhållarebefattningen, dels sänkning av befattningen såsom materialförvaltare och de två befattningarna såsom verkmästare till 20:de lönegraden, dels ock nedflyttning av registratorsbefattningen till 14:de lönegraden. Vid indragning av kassör- och bokhållarebefattningen bör emellertid enligt den sakkunniges mening inrättas en ny kanslibiträdesbefattning.

I detta sammanhang må erinras om, att den sakkunnige i anslutning till förslaget om överflyttning av vissa ärenden från fyringenjörkontoret till kanslibyrån uttalat sig för att handläggningen och föredragningen av frågor om tjänstebostäder åt personalen vid lots- och fyrstaten måtte övertagas av kamreraren. Då denne — utöver honom nu åvilande arbetsuppgifter — dessutom skulle handhava kassarörelsen efter indragning av kassör- och bokhållarebefattningen, utarbета vissa för närvarande å lotsbyrån och fyringenjörkontoret förda översikter rörande kostnader för verkställda arbeten och dylikt samt i viss utsträckning deltaga i revisionsarbetet, har det med hänsyn till den sålunda ifrågasatta avsevärda utvidgningen av kamrerarens arbetsuppgifter synts den sakkunnige väl befogat, att kamrerarbefattningen bibehölles i 24:de lönegraden. Den föreslagna lönegraden eller den 14:de för registratorsbefattningen har motiverats av de speciella arbetsuppgifter, som av den

sakkunnige ifrågasatts skola åvila registratorn, nämligen omhänderhavandet av blankettförrådet och av expeditionen av utgående skrivelser.

Den sakkunniges ifrågavarande förslag till indragnings- och andra besparingsåtgärder beträffande den ordinarie personalen har icke föranlett några erinringar i sak från lotsstyrelsens sida. Emellertid har styrelsen, under framhållande att den ene av verkmästarna hade sina arbetsuppgifter förlagda till handhavandet av lotsverkets byggnader och den andre till montering och vård av fyrapparater och andra maskiner, ifrågasatt sådan ändring i styrelsens tjänsteförteckning att i denna upptages en befattning såsom byggmästare och en befattning såsom verkmästare.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har på två punkter framställt erinringar mot den sakkunniges förslag, nämligen i fråga om lönegradsplaceringen för kamreraren och registratorn. Nämnden har för sin del stannat vid att förorda en placering av kamreraren i 22:a och av registratorn i 11:e lönegraden. Såsom skäl för nedflyttningen av kamrerarbefattningen har nämnden anfört, att, då det syntes nämnden lämpligare att åt sekreteraren uppdroges beredningen och föredragningen av ärenden rörande tjänstebostäder, en placering i lönegraden 22 på grund av den uppkommande minskningen i kamrerarens arbetsuppgifter borde vara tillräcklig. I fråga om registratorsbefattningen har nämndens majoritet anmärkt, att med densamma icke vore förenat något ekonomiskt ansvar i följd av kassarörelse. Ej heller i övrigt syntes de å registratorn ankommande göromålen, däri inbegripna jämväl de ytterligare uppgifter, som ifrågasatts skola åvila honom, kunna motivera denna befattnings särskiljande från de med registratorsgöromål sysselsatta kansli-skrivarna inom ett flertal övriga verk.

Utav förenämnda av den ekonomisakkunnige till indragning respektive sänkning eller nedflyttning i lönegradsavseende föreslagna tjänster är för närvarande icke någon vakant. Någon omedelbar besparings-effekt uppnås sålunda icke genom förverkligande av dessa förslag. För tillvaratagande av de framtida besparingsmöjligheter, som kunna erbjuda sig, anser jag emellertid, i likhet med den sakkunnige, lämpligt att kassör- och bokhållarebefattningen, vars umbärlighet synes genom den verkställda utredningen ådagalagd, redan nu uteslutes ur styrelsens ordinarie stat och upptages å en särskild övergångsstat.

Då beredningen av ärenden angående tjänstebostäder torde bland annat innebära en på vissa grunder fotad beräkning och uppskattning av respektive hyresbelopp och dessa ärenden sålunda äro av ekonomisk och kameral natur, anser jag, i likhet med den sakkunnige, beredningen och föredragningen av samma ärenden lämpligen böra uppdragas åt kamreraren. Med hänsyn härtill och till de olika arbetsuppgifter i övrigt, som ifrågasatts böra anförtros åt kamreraren, tillstyrker jag, att denne befattningshavare, som närmast under kanslibyråchefen har att vaka över de ka-

merala göromålens utövande, bibehålles i 24:e lönegraden. Däremot anser jag mig icke kunna biträda den sakkunniges av lotsstyrelsen tillstyrkta förslag beträffande löneställningen för registratorn. Lika med lönenämnden föreslår jag således, att registratorsbefattningen vid inträffande ledighet utbytes mot en kansliskrivarbefattning i 11:e lönegraden. Övriga av den sakkunnige framställda förslag till indragnings- och besparingsåtgärder hava icke föranlett någon erinran från lotsstyrelsens eller lönenämndens sida. Även jag biträder vad den sakkunnige härutinnan föreslagit.

Mot den av styrelsen på anförda skäl ifrågasatta ändringen i styrelsens tjänsteförteckning beträffande den ene av de båda verkmästarna har jag icke något att erinra. I förteckningen skulle således uppföras 1 byggmästare och 1 verkmästare.

Vad slutligen angår sekreteraretjänsten, vars bibehållande i 26:e lönegraden av samtliga hörda myndigheter tillstyrkts, vill jag endast framhålla, att å innehavaren av denna befattning i hans dubbla egenskap av ensam sekreterare inom lotsstyrelsen och tillika styrelsens ombudsman måste ställas betydande krav i fråga om administrativ och juridisk erfarenhet. Enligt den ekonomisakkunniges förslag skulle nu en viss omläggning av arbetet inom lotsstyrelsen ske i avsikt att i än högre grad än vad för närvarande är fallet på denne tjänsteman koncentrera mera kvalificerade arbetsuppgifter, en åtgärd vilken jag för min del finner lämplig. Jag erinrar även om att för ombudsmannauppgiften tidigare utgått särskild ersättning. Med hänsyn till alla dessa omständigheter tillstyrker även jag, att den nuvarande lönegradsplaceringen för ifrågavarande befattningshavare bibehålles.

De av den sakkunnige uppgjorda beräkningarna rörande anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän hava icke givit mig anledning till någon erinran.

I överensstämmelse med den sakkunniges beräkningar föreslår jag, att anslaget till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. för nästkommande budgetår upptages med 37,700 kronor. Jag anser mig därvid emellertid böra tillstyrka den av lotsstyrelsen på anförda skäl ifrågasatta ändrade fördelningen av anslagsposten. I enlighet härmed skulle beräknas till grundavlöningar åt extra ordinarie tjänstemän (28,404 + 3,672) 32,076 kronor, till avlöningsförhöjningar (1,764 + 216) 1,980 kronor och till extra befattningshavare m. m. 3,600 kronor = 37,656 kronor eller, i avrundat belopp, 37,700 kronor.

Vidare torde, på sätt den sakkunnige föreslagit, i överensstämmelse med den ändring, som företagits i departementens och vissa andra verks stater, i staten för lotsstyrelsen vikariatsersättningsanslaget — för innevarande budgetår 6,000 kronor — böra utslutas.

Slutligen bör till avlöning vid den å övergångsstat uppförda kassör-

och bokhållarebefattningen beräknas ett belopp av i runt tal 7,200 kronor.

Staten för lotsstyrelsen skulle sålunda erhålla följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	155,600
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	37,700
		<hr/> kronor 193,300.

Övergångsstat.

Avlöning, <i>förslagsanslag</i>	kronor	7,200
		<hr/> <i>Förslagsanslag</i> kronor 200,500.

Vid bifall till lotsstyrelsens och statens meteorologisk-hydrografiska anstalts i förenämnda skrivelse den 14 januari 1930 gjorda framställning beträffande issignaltjänsten bör, såsom redan nämnts, det i omkostnadsstaten för lots- och fyrinrättningen ingående *förslagsanslaget* å 13,000 kronor till uppehållande av issignaltjänsten m. m. uteslutas ur nämnda stat, som sålunda skulle erhålla följande utseende:

Till konsumtionsartiklar för fyrrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer, <i>förslagsanslag</i>	kronor	160,000
» reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer, båkar och andra anstalter, vilka icke här nedan särskilt upp- tagas, ävensom dithörande inventariersedlar, <i>för- slagsanslag</i>	»	200,000
» fyrskeppens reparation, rustning, utläggning och intagning, driftkostnader ävensom dithörande in- ventariersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	245,000
» lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll och komplettering, rustning och driftkostnader ävensom dithörande inventariersedlar, <i>förslags- anslag</i>	»	200,000
» bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser	»	60,000
» bojars och prickars anskaffning, underhåll, utsätt- ning och intagning, <i>förslagsanslag</i>	»	100,000
» skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lots- styrelsen, <i>förslagsanslag</i>	»	27,500
» kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten, <i>för- slagsanslag</i>	»	75,000

Till grundräntor, jordskyld, ersättning för vedbrand, <i>förslagsanslag</i>	kronor	5,000
» rese- och traktamentskostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> »		60,000
» utbildande av personal för gnisttelegrafering, <i>förslagsanslag</i>	»	3,500
» extra utgifter, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
» bestridande av Sveriges bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel, <i>förslagsanslag</i>	»	2,500
» bidrag från Sverige för uppförande och underhåll av en fyr å Kap Guardafui, <i>förslagsanslag</i>	»	560

Förslagsanslag kronor 1,164,060.

Under punkt 14 av tionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t redan föreslagit riksdagen godkänna samtliga med undantag av staten för lotsstyrelsen i anslaget till lots- och fyrinrättningen ingående stater, däribland även omkostnadsstaten.

Vid bifall till vad i statsverkspropositionen och denna dag föreslagits beträffande ifrågavarande anslag till lots- och fyrinrättningen skulle de i detsamma ingående staterna erhålla följande utseende:

Avlöningsstat för lotsstyrelsen	kronor	200,500
» » lots- och fyrstaten	»	4,560,000
Övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten »		2,900
Pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten »		384,000
Omkostnadsstat	»	1,164,060

Kronor 6,311,460.

Under återopande av vad i olika hänseenden beträffande anslaget till lots- och fyrinrättningen anförts ej mindre i statsverkspropositionen än även denna dag, får jag nu hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels från och med den 1 juli 1930 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos lotsstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generallotsdirektör	A 3
2 byråchefer	B 30
1 överfyringenjör	B 30
2 fyringenjörer	B 26
1 sekreterare	B 26
1 byråingenjör	B 24
1 kamrerare	B 24
1 byggmästare	B 21
1 materialförvaltare	B 21

Befattning	Lönegrad
1 registrator	B 21
2 revisorer och bokhållare	B 21
1 verkmästare	B 21
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
1 kontorsbiträde	B 4;

Anm. 1. Befattningarna såsom byggmästare, materialförvaltare och verkmästare nedflyttas vid inträffande ledighet från lönegraden B 21 till lönegraden B 20.

Anm. 2. Registratorstjänsten, lönegrad B 21, nedflyttas vid inträffande ledighet till lönegraden B 11.

Anm. 3. En av kanslibiträdestjänsterna skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförda kassören och bokhållaren kvarstår å kassör- och bokhållaretjänsten.

dels besluta, att å övergångsstat skall från och med den 1 juli 1930 uppföras följande befattning:

Befattning	Lönegrad
Kassör och bokhållare	B 21;

dels från och med den 1 juli 1930 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten i enlighet med vad därutinnan i statsverkspropositionen under punkt 14 av tionde huvudtiteln föreslagits;

dels godkänna ej mindre ovan av mig förordade förslag till stat för lotsstyrelsen än även de av mig i statsverkspropositionen under punkt 14 av tionde huvudtiteln förordade förslag till avlöningsstat för lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten samt pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten, ävensom, med nu förordade ändring däri, till omkostnadsstat, att tillämpas från och med den 1 juli 1930;

dels ock höja det *ordinarie* förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen,

nu	kronor	6,302,200,
med	»	9,260
till	»	6,311,460.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet skall till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
O. von Unge.